

12-

# Lofzangen

GOD EREN OM WAT HIJ GEDAAN HEEFT



**BIJBELSTUDIE**

Leidingdeel

# 1. De lofzang van Mozes en Mirjam

Bijbelgedeelte lezen voorafgaand aan de Bijbelstudie: Exodus 15:1-21. De lofzang van Mozes en Mirjam.

Het is aan te raden om als leidinggevende ook Exodus 14 te lezen waarin de geschiedenis beschreven staat die in hoofdstuk 15 bezongen wordt.

Als je dit gedeelte gaat vertellen, kun je beter een ander gedeelte met de kinderen lezen. Dan horen ze niet twee keer hetzelfde. Bijvoorbeeld Psalm 9, het is een door David geschreven lofpsalm. Hij looft de Heere met zijn ganse hart en vertelt al Zijn wonderen (vers 2) want Hij heeft zijn vijanden verslagen (vers 4-6).

## Doel

De kinderen

1. *weten* dat God het volk Israël verlost van de vijanden en thuisbrengt in Kanaän.
2. *beseffen* dat de Heere ook hen van hun vijanden wil verlossen en thuisbrengen bij Hem.
3. *kunnen* benoemen van welke vijanden zij verlost moeten worden.

Bij het maken van de vertelschets en Bijbelstudie is uitgegaan van deze doelen. Het werken met doelen helpt om als leidinggevende gefocust te blijven. Ook is het voor de kinderen gemakkelijker na te vertellen wat ze uit de geschiedenis geleerd hebben.

We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte ook andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de jongeren met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

## Psalmen en liederen

Psalm 68:11	Gewis, hoe hoog de nood mag gaan
Psalm 78:7	Zijn almacht wist de zee vaneen te scheiden
Psalm 106: 5,6,7	Onz' ouders in Egypteland, Doch om Zijns Naams wil, De waat'ren keerden in hun kolk.
Psalm 118:7	De HEER' is mij tot hulp en sterkte
Uit de mond der kinderen	Looft de HEER', Hij houdt Zijn woord
Uit de mond der kinderen	God die Israël bevrijdde
Alles wordt nieuw	De koning van Egypteland

In het boekje 'Zijn Naam is Held, Zijn Naam is Heer', van Jan van den Brink, staat een berijming van de lofzang van Mozes en Mirjam. Het is gedicht op de melodie van Psalm 28. Hier twee van de dertien verzen, bij vers 1 en 2 uit Exodus 15. In het boekje zijn de Bijbelteksten ernaast afgedrukt. Erg mooi!

### Ik zal de Heere zingend loven

Exodus 15:1-21

Ik zal de *Heere zingend* loven;  
*verheven is Hij, hoog hierboven!*  
God maakte *dat in 't water* kwamen  
het strijdpaar *en zijn ruiter samen*.  
Hij *wierp hen in de* diepe zee,  
het *water trok het leger mee*.

De Heere *is mijn Lied en Sterkte*,  
Hij *is het die mijn Heil bewerkte*.  
Hij is mijn *God, mijn grote* Koning,  
voor Hem maak *ik daarom* een woning.  
Hij *is mijns vaders* God en Heer;  
*'k verhef Hem daarom nog steeds* meer.

## Geloofsleer

In de belijdenisgeschriften wordt de geloofsleer kernachtig weergegeven. Om meer inhoud te geven aan de doelen, kun je onderstaande delen uit de geloofsleer gebruiken in de voorbereiding:

NGB art. 13      Gods voorzienigheid: Hij regeert de wereld, verslaat Israël's vijanden en zorgt dat Zijn volk in Kanaän komt.

## Exegese Exodus 15:1-21

### Focus

**De HEERE, de trouwe God van het verbond, is Degene die Zijn vijanden verslaat en zorgt dat Zijn volk thuiskomt. Hij moet daarom alle lof en eer krijgen.**

### Omschrijving focus

Het doel van de uittocht en de woestijnreis was dat het volk thuis zou komen. Door heel de woestijnreis heen zien we dat dit alleen kan door Gods almacht en Zijn ingrijpen. Hij zorgt ervoor dat het volk verlost wordt van de vijanden en het beloofde land kan bereiken. Om die reden moet de HEERE ook alle lof krijgen.

Ook vandaag is het God die zondaren wil thuisbrengen bij Hem. Het uiteindelijk thuis van elke gelovige is de plaats waar God Zelf woont, op de vernieuwde aarde. Net als Israël kunnen we alleen thuiskomen door Gods wonderlijke ingrijpen. Vele vijanden moeten overwonnen worden. Ook vandaag moet God daarom alle lof en eer krijgen.

### Achtergrondinformatie

Wanneer iemand je het leven redt ben je die persoon erg dankbaar. Wanneer God op wonderlijke wijze een heel volk redt van de ondergang geeft dan nog meer reden tot grote dankbaarheid. De lofzang uit Exodus 15 wordt gezongen nadat het volk door Gods ingrijpen gered is. Het volk Israël werd achtervolgd door de Farao en was aan alle kanten ingesloten. Om hen heen de bergen, voor hen het water, achter hen de Farao en zijn leger. Door een wonder van de HEERE wordt er een pad in zee gevormd, waardoor ze droogvoets naar de overkant kunnen komen. Wanneer ook de farao en zijn leger naar de overkant willen, wordt heel het leger door het water verzwolgen. Dit wonderlijke ingrijpen brengt het volk diep onder de indruk. Exodus 14:31 vat dit kernachtig samen: *'Ook zag Israël de grote hand, die de HEERE aan de Egyptenaren bewezen had; en het volk vreesde den HEERE, en geloofde in den HEERE, en aan Mozes, Zijn knecht.'* Het wonder leidt tot verwondering en aanbidding.

### Exegese vers 1a

Het volk is diep onder de indruk van de grote macht van de HEERE. Door dit wonderlijke ingrijpen zijn ze definitief verlost van hun vijanden, de Egyptenaren. Zoals vaker gebeurt wordt dit aangegrepen om een lofzang te zingen op de grootheid van de Heere. Een dergelijke lofzang had als doel om de geschiedenis levend te houden. Vermoedelijk heeft Mozes dit lied direct na de doortocht gecomponeerd en werd het door het hele volk gezongen. Het zal ook daarna nog vaak gezongen zijn door de Israëlieten. Zelfs in de hemel wordt dit lied van Mozes gezongen (Op. 15: 3). Een dergelijke lofzang bestaat vaak uit dezelfde onderdelen: (-) een oproep om God te loven, (-) redenen om God te loven, (-) samenvatting en herhaling. Deze onderdelen zien we ook in deze lofzang terugkeren.

### Vers 1b-3

In de eerste regels wordt direct heel kernachtig samengevat wie er wordt geloofd en waarom. Het volk looft de HEERE vanwege Zijn overwinning op de vijanden. Door het loflied wordt God 'verheven'. Dit betekent letterlijk dat Hij een hoge en eervolle plaats krijgt: Hij krijgt de eer die Hij toekomt. De HEERE wordt 'mijn Kracht' en 'Krijgsman' genoemd, titels die beide wijzen op Zijn machtige ingrijpen. De HEERE is iemand die opkomt voor Zijn volk en voor hen strijdt. Nog enkele weken en ze zullen opnieuw strijd moeten voeren (Ex. 17:8-16). Ook dan zullen ze alleen door Gods hulp de overwinning kunnen behalen. Opvallend is ook het heel persoonlijke: 'deze is mijn God', 'mijns vaders God'. De HEERE die redt is geen anonieme kracht, maar de God die ze persoonlijk mogen kennen. Daarom lezen we ook het voornemen om een woning te maken, zodat God altijd te midden van Zijn volk woont. In het slot

wordt Zijn Naam heel nadrukkelijk genoemd: HEERE. Dit is de verbondsnaam waarmee Hij Zich aan Mozes bekend gemaakt had. Hier zien we direct de diepste grond van Zijn ingrijpen. Waarom redt God het volk? Omdat Hij de trouwe God van het verbond is! Tegelijk belijdt men in deze verzen de totale afhankelijkheid van God: alleen door Zijn kracht is Israël gered. Dit is ook vandaag nog steeds de belangrijkste reden om de HEERE te loven!

#### Vers 4-5

In deze verzen worden de daden van de HEERE wat uitgebreider beschreven. Nadrukkelijk zien we dat de *wagens* van Egypte en de beste officieren uit het leger ('keur zijner hoofdlieden') zijn vernietigd. Het was niet een klein legertje dat God werd verwoest, maar een geavanceerd state-of-the-art leger van elitetroepen. Het woord vertaald met 'afgrond' kan beter vertaald worden met 'watervloed' (zie ook vers 8). Een watervloed bedekte hen en deed hen als een steen naar de bodem zinken.

#### Vers 6-7

De rechterhand staat symbool voor macht en kracht. De vijanden waren niet slechts de vijanden van Israël, maar vooral de vijanden van God Zelf. Wie tegen God volk opstaat, die staat op tegen God Zelf. Het is niet zonder belang dat dit vijanden waren die 'tegen U opstonden'. In de Bijbel is geen ruimte voor persoonlijke wraak of vergelding. Wel zien we dat wie tegen God opstaat Gods toorn zal voelen. Israël juicht vooral omdat *Gods* vijanden zijn vernietigd.

#### Vers 8-10

Opnieuw wordt het gebeuren bezongen en beschreven. Ditmaal worden nog meer details gegeven over de wijze waarop Gods Zijn vijanden heeft vernietigd. De sterke oostenwind (zie Ex. 14:21) wordt vergeleken met de adem van God. Door één ademtocht van God stond de zee stil en éénmaal blazen verwoeste het hele leger. Dit laat Gods grote macht zien. Daartegenover zien we de overmoed van de Egyptenaren in vers 9. Zes handelingen worden genoemd, die ze zich voorgehouden hadden. Niets ervan konden ze uitvoeren.

#### Vers 11-13

Opnieuw wordt de almacht van God bezongen. De God van Israël is met niemand te vergelijken. Met ontzag moet de HEERE bejubeld en geloofd worden. Zoals een herder leidt de Heere Zijn volk naar hun woonplaats. Dit is een steeds terugkerend thema tijdens de woestijnreis: God die Israël leidt naar de plaats waar ze werkelijk thuis zijn. De plaats waar Gods volk uiteindelijk werkelijk thuis is, is de plaats waar God Zelf ook is. Vanuit het Nieuwe Testament weten we dat dit is in de hemelse heerlijkheid op de nieuwe aarde. Heel de weg die Christus ging was erop gericht Zijn volk thuis te brengen.

#### Vers 14-16a

Het gerucht van het wonderlijke ingrijpen van de HEERE zal ongetwijfeld rond zijn gegaan. Dat kleine groepje slaven wint het van de modernste en best uitgeruste elitetroepen ter wereld. Het maakt dat de omringende volken sidderen voor de God van Israël. Door de macht van de HEERE zal het volk door al de vijandige streken kunnen trekken en zo het beloofde land bereiken.

#### Vers 16b-18

Het thema van 'thuisbrengen' keert in deze verzen terug. Door alle moeilijkheden heen zal God Zijn volk thuisbrengen. Het thuiskomen van het volk wordt vergeleken met een plant die in vruchtbare grond wordt geplant en daar kan groeien en bloeien. Thuis is voor Israël de plaats waar God Zelf woont en waar Hij voor altijd zal regeren. Deze lofzang laat ons over de grenzen van het aardse blikken in het hemelse. Dit is het machtige perspectief dat het volk heeft. Ook hier kunnen we de lijnen doortrekken naar Christus die zondaren thuis wil brengen.

#### Vers 19

Dit vers is een samenvatting van wat eerder al was bezongen. Verschillende uitleggers zijn van mening dat dit vers niet meer bij het eigenlijke loflied hoort, maar nog eens kernachtig de reden geeft van de lofzang uit vers 1-18. Dit lijkt aannemelijk.

## Vers 20-21

Mirjam en de andere vrouwen reageren op dit lied door het ook zelf te zingen. Ze maken gebruik van trommels en dansen in reien. Zij zingen hetzelfde lied als door Mozes werd gezongen. In gedachten zien we hoe met trommels en dans een feest wordt gevierd, waarin God geprezen wordt.

## Gebedspunten voordat de kinderen naar huis gaan

- Dank God voor Wie Hij voor ons is ondanks onze zonden.
- Leer ons met mond en hart uw lof te zingen
- U bent sterker dan onze vijanden, U hebt de grootste vijand, de duivel, overwonnen.
- U bracht het volk Israël in het beloofde land Kanaän ,breng ons in het hemelse Kanaän.

## Intro

### Voorafgaand aan vertelling of Bijbelstudie

Neem een glinsterend zilverkleurig voorwerp mee , bijvoorbeeld een broche of ketting. Houd hem voor een wit karton en laat het aan de kinderen zien. Houd het voorwerp daarna voor een zwart karton en vraag: "wanneer vind je deze ketting/ broche het mooist glimmen en zie je hem het beste? Als ik hem voor het witte of voor het zwarte karton houd?"

In de Bijbelvertelling van vanavond horen we van iets wat heel zondig was. Bij zonde denk ik aan zwart, net zo zwart als dit karton. Maar gelukkig, er gebeurt ook iets heel moois. Veel mooier dan die prachtige broche!

Ik ga nu vertellen. Na de vertelling weet jij misschien wat dat zwarte, zondige en wat het bijzonder mooie is in dit verhaal.

## Vertelschets

### Beginzin

Links en rechts van hen de hoge bergen, voor hen de diepe Rode zee en achter hen de Farao met zijn sterke leger .....Ze zullen omkomen en nooit het beloofde land bereiken!

### De Israëlieten in het nauw gedreven

- De mensen zijn zo bang, ze roepen uit angst tot de Heere maar ze bidden niet.
- Ze geloven niet dat ze nog gered kunnen worden. Zijn ze de wonderen al vergeten die de Heere in Egypte heeft gedaan om hen te bevrijden? *Vergeet jij het soms ook zo gauw dat de Heere je geholpen heeft door je bijvoorbeeld te troosten of beter te maken ?*
- Het volk moppert tegen Mozes: Zijn we uit Egypte vertrokken om hier te sterven? We hadden beter in Egypte kunnen blijven!
- Vreest niet, zegt Mozes, de HEERE zal voor jullie vechten en jullie zullen stil zijn. *Mozes wijst het volk de juiste weg.*

### De wonderlijke doortocht door de Rode zee

- De Heere zegt Mozes dat de Egyptenaren straks zullen weten dat Hij God is.
- De Engel van God en de wolkkolom gaan achter het volk staan. Voor de Israëlieten is het een vuurkolom maar voor de Egyptenaren is het een donkere wolk die al het licht wegneemt.
- Mozes steekt, in opdracht van de Heere, zijn staf uit over de zee en er steekt een sterke wind op die de zee doormidden snijdt waardoor er, tussen 2 muren van water, een pad ontstaat..
- Die nacht lopen de Israëlieten over het pad door de zee en komen met droge voeten aan de overkant. Wat een wonder van God !

### Het Egyptische leger verdrinkt

- Farao en zijn soldaten kunnen niets beginnen in het donker van de nacht. Als het licht wordt geeft Farao zijn soldaten opdracht om de Israëlieten achterna te gaan over het pad door de zee.

- De ruiters raken in verwarring door de wolkkolom. De wielen van de wagens komen tegen elkaar en het pad wordt modderig.
- Als al de Egyptenaren op het pad in de zee zijn steekt Mozes, in opdracht van God, zijn hand uit over het water. De muren van water storten over Farao, zijn wagens en ruiters. Ze verdrinken allemaal.
- De Heere laat zien dat geen vijand te sterk voor Hem is. *Vraag of de Heer ook jouw vijanden verslaat!*

### Mozes, Mirjam en het volk zingen een lofzang voor de Heere

- Het volk Israël ziet wat de Heere gedaan heeft, zij vrezen de Heere en geloven in Hem.
- Mozes hart er zo vol van! Hij maakt een lied tot eer van God. *Is jouw hart ook weleens zo vol van de Heere dat je iedereen van Hem wilt vertellen?*
- Mozes zingt over alles wat de Heere die nacht heeft gedaan:
- Mozes zingt iets heel moois: De Heere is mijn kracht, Hij is mijn God, daarom zal ik Zijn Naam loven. *Wat denk je, zou Mozes zo mooi hebben gezongen als hij de Heere zelf niet liefhad? Het is nodig dat je niet alleen met je mond maar ook met je hart zingt!*
- De mannen zingen met Mozes mee, Mirjam en de andere vrouwen pakken hun trommels. Zij dansen en zingen hetzelfde lied als Mozes.

### Slotzin

Wat een blijde dag is het geworden! Gisteren dachten ze dat ze moesten sterven en nooit in Kanaän zouden komen. Vannacht heeft de Heere laten zien Hij nooit vergeet wat Hij beloofd. Hij heeft hen gered van de vijand en zal hen thuis brengen. De Heere wil ook jou van je vijanden verlossen en je thuisbrengen bij Hem!

Weet jij wat er in dit verhaal zondig en zwart was? ( de boosheid en het ongeloof van de Israëlieten )  
En wat was er heel mooi? ( dat de Heere hen toch redde van de vijanden )  
Zo zie je extra goed hoe bijzonder het is dat de Heere zondige mensen wil redden.

## Antwoorden Bijbelstudie

1. Waarom heb je ons uit **Egypte** gehaald?  
Wij konden beter de Egyptenaren **blijven dienen**.  
Dat is beter dan sterven in de **woestijn!**  
Mozes wijst hen naar.....de Heere/ naar boven. "De HEERE zal voor ulieden strijden en gij zult stil zijn.  
Eigen antwoorden. Wijs er de kinderen op dat ze altijd tot de Heere mogen bidden. Hij laat geen bidder staan. *(Hebr.11:6 Wie tot God komt, moet geloven dat Hij een Beloner is dergenen die Hem zoeken.)*
2. Het hele volk van Israël liep droog tussen de muren van water door naar de overkant . Als de Egyptenaren allemaal op het pad lopen storten de muren van water in en Farao en zijn soldaten verdrinken allemaal in de zee.  
  
Vijanden zijn dingen die jou van God af proberen te houden. Hoe probeert de duivel dat?  
Mogelijke antwoorden: ongeloof, de duivel, jaloesheid, trots, drukte, alles wat je hebt, geen zin, geld, enz.
3. De Heere wil het volk niet alleen in Kanaän brengen maar, wat nog veel mooier is, ook in de hemelse heerlijkheid , dicht bij Hem.  
  
Bij Hem in de hemel en straks op de nieuwe aarde. Dat is de mooiste plaats om te zijn.  
Als je daar straks wilt zijn, moet je hier op aarde al wel weten wat je daar wilt gaan doen.

Iedereen die in de Heere gelooft, hem liefheeft.

4. Als je bedenkt hoe goed, machtig en heilig de Heere is voel je dat je zelf zo slecht, zwak en zondig bent. Tegenover de grootheid van de Heere voel je jezelf ook kleiner worden en ga je je steeds meer verwonderen over Wie Hij is en wat Hij doet.

Je kunt de Heer danken en loven voor.....

Bijvoorbeeld : de Bijbel, vrijheid om naar de kerk te gaan, Zijn sterven en opstanding, gezondheid, enz.

Het mooiste is als je net als Mozes de Heere kunt danken omdat Hij ook jouw God is.

## Verwerking

### Trommel maken

Wat heb je nodig?

Een conservenblik, een ballon (zonder uiteinde) en een elastiekje. Je kunt sushi-stokjes gebruiken om te trommelen. Voor een extra effect kun je de trommels vullen met rijstkorrels. Versier de trommel daarna met veren, stickertjes, pailletten of beschilder een wikkel die je later om de trommel plakt. Op de wikkel kun je ook een mooie tekst laten schrijven.



### Met Mozes door de zee

De werkbladen kun je vinden op

<http://gelovenisleuk.nl/knutselen/40-bijbelverhalen/543-met-mozes-door-de-rode-zee>

Kleur de plaat en kleur Mozes in.

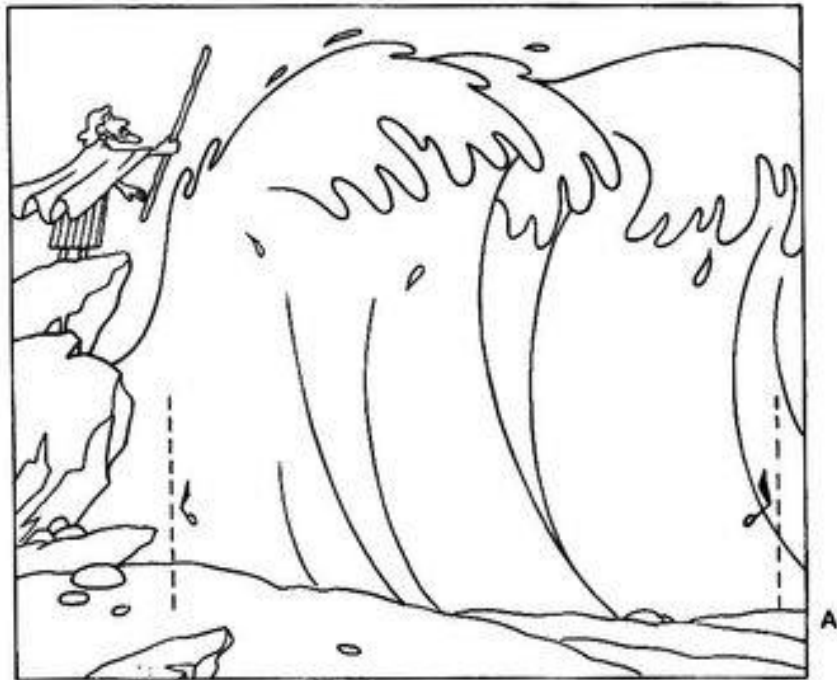
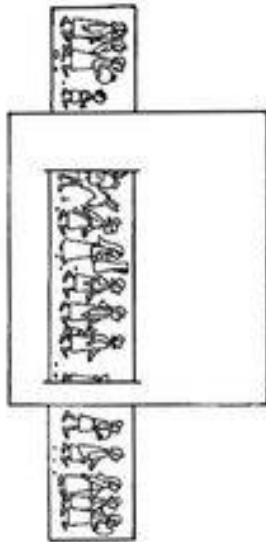
Knip Mozes uit en vouw de plakstroken op de vouwlijnen naar achteren. Plak ze over elkaar tot het streepje. Nu komt Mozes 'bol' te staan. Plak Mozes voor het volk.

Van een satéprikker kun je een staf maken. Eventueel vastplakken aan het papier of een plakbandje achter de mouw.

De baard en het haar kun je maken met watten.



## Schuifstrook 'Door de rode zee'



JARDIM — O cuidado de Deus  
Trabalho manual 6

"Tu és o Deus que operas maravilhas". Salmo 77.14

## Tamboerijn



Kijk voor deze en andere ideeën eens op [www.pinterest.com/hjjooppinterest/](http://www.pinterest.com/hjjooppinterest/)



## Extra verwerking voor kinderen van 6-8 jaar.

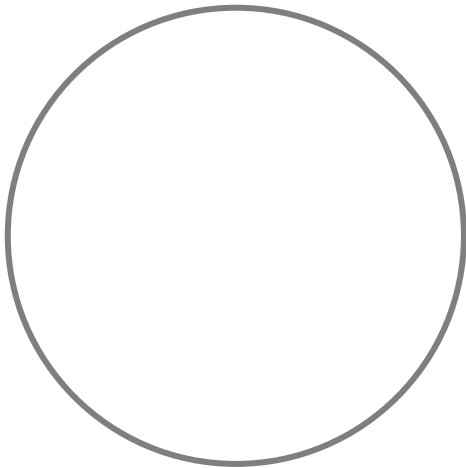
Voor de kinderen van 6-8 jaar is het Bijbelstudieboekje vaak te moeilijk en te veel. Voor hen is een apart A4 vel gemaakt, met 1 verwerking, waardoor zij aan de slag gaan met wat ze in de intro en in het Bijbelverhaal gehoord hebben.

Naam: .....

## De lofzang van Mozes en Mirjam

Wat zijn de mensen van het volk Israël bang! De koning van Egypte komt hen met zijn soldaten achterna.

Teken in het rondje hieronder een bang gezicht.



Waar ben jij bang voor?  
Teken dat in het vak.  
Vraag of de Heere je bangheid wegneemt.

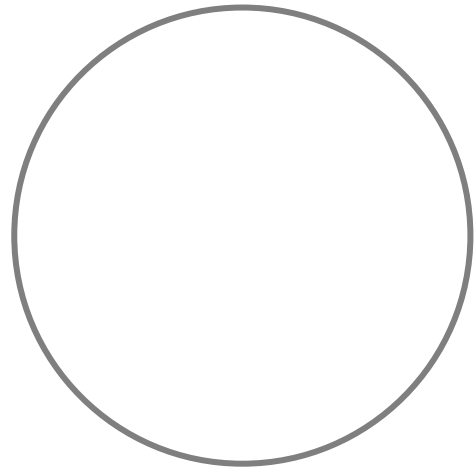
De Heere helpt hen. Hij maakt een pad door de zee. Farao en zijn soldaten verdrinken in de zee.

Wat zijn ze blij!

Ze zijn verlost van de vijanden.

Ze loven en danken de Heere.

Teken nu een blij gezicht.



Waar wil jij de Heere voor loven en danken?  
Teken dat in het vak onder het blijde gezicht.



Bespreek met elkaar vraag 2 en 4b van de Bijbelstudie.

## 2. De lofzang van Debora

Lees voorafgaand aan de Bijbelstudie Richteren 5:1-31.  
Er zitten lastige gedeelten tussen en het is vrij lang.  
Je kunt je daarom beperken tot vers 1-6; 19-22 en vers 31.

Om de geschiedenis helder te hebben is het goed om als leidinggevende ook het vorige hoofdstuk door te lezen.

Als je dit gedeelte na het lezen gaat vertellen, kun je beter een ander gedeelte met de kinderen lezen. Dan horen ze niet twee keer hetzelfde. Lees bijvoorbeeld Psalm 1 met hen; hierin staat heel duidelijk de kernboodschap van Richteren 5 beschreven. Je kunt bij het lezen van dit gedeelte de volgende vragen stellen:

- Wat staat er in deze psalm over het leven van een rechtvaardige?
- Wat staat er in deze psalm over het leven van een goddeloze?
- Hoe loopt het leven van de rechtvaardige af?
- Hoe loopt het leven van de goddeloze af?

Eventueel kun je de korte! antwoorden in een overzichtelijke tabel zetten.

rechtvaardige	goddeloze

Ook psalm 92 past goed bij deze geschiedenis en lofzang.

### Doel

De kinderen

- weten* dat wie tegen de HEERE strijdt, door Hem verslagen wordt.
- beseffen* dat je alleen de zegen van de HEERE mag verwachten als je Hem dient en liefhebt.
- kunnen* in concrete situaties aangeven hoe zij de Heere dienen en liefhebben.

Bij het maken van de vertelschets en Bijbelstudie is uitgegaan van deze doelen. Het werken met doelen helpt om als leidinggevende gefocust te blijven. Ook is het voor de kinderen gemakkelijker na te vertellen wat ze uit de geschiedenis geleerd hebben.

We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte ook andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de jongeren met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

### Psalmen en liederen

Psalm 1	Welzalgig hij, die in der bozen raad Want hij zal zijn gelijk een frisse boom Gans anders is 't met hem die 't kwaad bemint De HEER toch slaat der mensen wegen ga
Psalm 17:3	Ik zet mijn treden in Uw spoor
Psalm 86:6	Leer mij naar Uw wil te hand'len
Psalm 101:7	Maar elk, die snood, door listige bedrijven,
Psalm 141:4	Neig' nooit mijn hart tot kwade zaken,
OMK I 84	Voor U, Heer, leef ik
OMK I 97	Heere, kere van ons af
OTH 180	Zoekt eerst het Koninkrijk van God
OTH 235	Neem, mijn leven, laat het Heer'
OTH 377	Een wijs man bouwde zijn huis op een rots

In het boekje 'Zijn Naam is Held, Zijn Naam is Heer', van Jan van den Brink, staat een berijming van het lied van Debora. Het is gedicht op de melodie van Psalm 94. Hier drie van de zeventien verzen, te lezen in Richteren 5:1-3, 7-8 en 31. In het boekje zijn de Bijbelteksten ernaast afgedrukt. Een aanrader voor je verlanglijstje!

### **Looft halleluja, looft de HEERE!**

Richteren 5:1-31

Looft halleluja, looft de HEERE:  
Hij wreekt Zijn Sion, wil ons leren  
als één man voor Zijn zaak te staan,  
vrijwillig in de strijd te gaan.  
Gij vorsten, ik zing overluid  
voor Israels God mijn psalmen uit.

Heel Israël had lege dorpen;  
de maatschappij was neergeworpen;  
er was geen recht meer in de poort;  
men koos een afgod, ongehoord!  
Het zwakke leger hield geen stand,  
totdat Debora stond voor 't land.

Zo moeten HEER', Uw haters sterven,  
Uw vijand zult U zo verderven.  
Maar elk, die U in liefde kent,  
die zich tot Uw geboden wendt:  
moet zijn, o HEERE, door Uw macht,  
sterk als de zon in al haar kracht.

## Geloofsleer

In de belijdenisgeschriften wordt de geloofsleer kernachtig weergegeven. Om meer inhoud te geven aan de doelen, kun je onderstaande delen uit de geloofsleer gebruiken in de voorbereiding:

HC vr/antw 84	De (ont)sluiting van het hemelrijk
HC vr/antw 86	De noodzaak om goede werken te doen
HC vr/antw 87	Degenen die God niet dienen, kunnen Zijn Koninkrijk niet binnengaan.
DL Hs 1 artikel 4	Ongeloof en geloof, toorn en heerlijkheid
DL Hs 1 artikel 5	De oorzaak van ongelooft en geloof

## Exegese Richteren 5:1-31

### Focus

**Wie zich tegen de HEERE keert die zal door de HEERE verslagen worden, alleen wanneer wie de HEERE dient en liefheeft mag Zijn zegen verwachten. Het is daarom nodig dat jij aan de kant van God staat, door niet afzijdig te blijven maar je voor Hem in te zetten.**

### Omschrijving focus

Het lied van Debora beschrijft hoe de HEERE de overwinning op de vijanden heeft behaald. Het laat zien hoe het af kan lopen wanneer men zich tegen de HEERE keert. Tegelijk laat het zien dat wie de HEERE dienen door Hem gezegend worden. Deze dubbele focus komt vooral naar voren in de conclusie aan het einde van het loflied. Het is daarnaast vooral een vrij uitvoerige beschrijving van de gebeurtenissen. Opvallend is dat de HEERE vrouwen gebruikt voor de overwinning, terwijl veel heldhaftige mannen zich afzijdig houden. Dit laat (net als in het eerste gedeelte) zien dat de overwinning alleen van de HEERE komt. Hij moet daarom alle eer krijgen. Wat dat betreft zoude focus

van het eerste gedeelte hier ook passen. Ook laat het zien dat je niet afzijdig kan blijven wanneer gevraagd wordt je voor de zaak van God in te zetten.

### Achtergrondinformatie

Deborah en Barak zingen deze lofzang tijdens de feestelijkheden direct na de overwinning op Sisera. Vermoedelijk is Deborah ook degene die het lied gecomponeerd heeft, al hoeft dat niet zo te zijn. Het Hebreeuws waarin het lied is geschreven wijkt af van de rest van het boek Richteren. De taal is veel „ouderwets“ dan de andere delen van Richteren. Vermoedelijk is dit lied van Deborah van generatie op generatie doorgegeven en later door de schrijver van Richteren hier toegevoegd. Het Bijbelboek Richteren zelf is vermoedelijk pas in de koningentijd geschreven. Dit oude taalgebruik betekent overigens ook dat het niet altijd duidelijk is wat er bedoeld wordt. Wie enkele vertalingen vergelijkt ziet dan ook soms grote verschillen. Richteren 5 is nauw verbonden met Richteren 4. Eigenlijk wordt dezelfde geschiedenis twee keer verteld. De eerste keer als geschiedenisverhaal en de tweede keer in de vorm van een lied. Net als het lied van Mozes is dit lied meer dan het bezingen van hetgeen er gebeurd is. Het lied geeft betekenis aan het gebeurde en interpreteert het als het handelen van God. Dit lied gezongen door de profetes Deborah is daarmee zelf ook een profetie. Deborah leert het volk dat God Degene was die handelde en dat God ook degene is die de eer moet krijgen. De Richterentijd zelf was een moeilijke tijd waarin het volk veel meemaakte. Men woonde in het beloofde land. Het volk moest God dienen, naar Zijn geboden leven en zou dan in vrede in dat land kunnen wonen. Men had geen koning want God was hun Koning. Helaas vergat Israël de HEERE en deed wat goed was in eigen ogen. De HEERE stuurde vijanden om hen te straffen. Daarna zond God Richters om het volk van de vijanden te bevrijden en terug te brengen bij Hem. Deborah en Barak zijn twee van deze richters, door God aangesteld om licht te brengen in een donkere tijd, om het afgedwaalde volk terug te brengen.

### Vers 1

Deborah zingt dit lied n.a.v. de overwinning op Jabin en Sisera. Om deze geschiedenis helder te hebben is het goed om eerst het voorgaande hoofdstuk door te lezen. Gezien het feit dat Deborah ook wordt toegezongen (vers 12) zal het lied in ieder geval voor een deel ook door anderen gezongen zijn.

### Vers 2-3

Het lied begint met een aansporing om de HEERE te loven. De HEERE heeft ervoor gezorgd dat het volk, met name de stammen van Zebulon en Naftali (zie: Richt. 4:10), zich met volle inzet tegen de vijanden hebben gekeerd. Alle koningen en heersers worden als denkbeeldige toehoorders opgeroepen. Tegenover de machten van de wereld getuigt dit lied de almacht van God. De lofliederen uit de Bijbel zijn geen privéliederen, maar bedoeld om voor het oog en oor van de wereld God macht te bezingen.

### Vers 4-5

In deze verzen wordt de HEERE Zelf toegezongen. Er wordt dus gehoor gegeven aan de oproep om de HEERE te prijzen uit vers 2 en 3. Deze verzen bezingen hoe de HEERE eerder in de geschiedenis van Israël is verschenen. Seir is een plaats in Edom waar het volk tijdens de woestijnreis langs is getrokken. Sinai is de plaats van de verbondssluiting (Ex. 19). De komst van de HEERE gaat gepaard met indrukwekkende natuurverschijnselen (zie Ex. 20:18). Het gedeelte bezingt de almacht van de HEERE.

### Vers 6-8

Nu verschuift het blikveld naar de periode die voorafgaat aan de strijd tegen Jabin en Sisera. De namen die genoemd worden zijn twee niet-Israëlieten die door hun optreden hebben bijgedragen aan de verlossing van Israël. Het laat zien dat Israël zonder leiders was. De onderdrukking was zo erg dat men niet meer over de doorgaande wegen kon reizen, maar heimelijke omwegen moest kiezen (hielden de wegen op ... kromme wegen). Ook werden de dorpen zonder muren verlaten en onbewoond vanwege de dreiging van de vijanden (dorpen hielden op...). Het opstaan van Deborah zorgt voor een wending in het lot van de Israëlieten. Ze heeft hier de eretitel „moeder in Israël“. Een titel die wijst op haar leiderschap. Vers 8 beschrijft de verdrietige toestand nog verder. Wanneer Israël andere goden ging dienen, dan was er oorlog. Er werd nauwelijks een wapen gevonden onder de Israëlieten. Machteloos moest men het allemaal laten gebeuren.

### Vers 9-11c

Debora bezingt hoe haar hart uitgaat naar de leiders die bereid waren de strijd aan te gaan. Net als in vers 2 wordt dit gevolgd door een oproep de HEERE te loven die hun hart bereid gemaakt heeft. Voorbijtrekkende voorname reizigers (die op witte ezels rijden), rijken (die aan het gericht zitten) en de man van de straat (die over de weg wandelt), worden opgeroepen dit bekend te maken. Ook bij de waterbronnen, het sociale middelpunt in de dorpen, moet er over dit wonder gesproken worden. Waar men eerder niet veilig water kon halen, mag nu de lofzang van de Gods wonderlijke redding klinken.

### Vers 11d-18

Deze verzen bezingen de strijders die zich bij de poort verzameld hebben voor de strijd. De leiders Debora en Barak worden toegezongen en opgeroepen om de strijd aan te gaan. Leids de gevangenen duidt erop dat men al de overwinning al verwacht. Het onderdrukte Israël (de overgeblevene) nam het op tegen de vijandige overmacht en haalde de overwinning. Opnieuw wordt benadrukt dat het de HEERE is die de overwinning geeft. Daarna volgt een opsomming van de stammen. Zij die meestreden in de opstand (vers 14-15a), zij die zich afzijdig hielden (vers 15b-17) en zij die het voortouw namen (vers 18). Met hun wortel (vers 14) wordt vermoedelijk Debora bedoeld, die het initiatief nam om de wapens op te nemen. Verschillende stammen worden verweten dat zij zich om economische redenen (schaapskudden, zeevaart) afzijdig hielden. De eenheid van het volk en de eer van God zou belangrijker moeten zijn dan economische motieven.

### Vers 19-22

In deze verzen wordt de strijd zelf bezongen. Een coalitie Kanaänitische heersers (koningen van Kanaän) ging onder leiding van Sisera de strijd aan tegen Israël. Het strijdtoneel was het dal van Megiddo, dat vanwege haar strategische ligging vaker het decor voor een strijd was. De vijanden van Israël behalen een nederlaag en krijgen nog geen brokje zilver als buit (geen gewin des zilvers daarvan). De reden is dat heel de schepping en zelfs de kosmos tegen hen streed. We moeten vermoedelijk denken aan een plotseling noodweer waardoor het water in de beek Kison stijgt en de wagens van de vijanden door stroom worden meegesleurd. Er breekt paniek uit en overal klinkt hoefgetrappel. Tevergeefs sporen de leiders hun paarden aan om het strijdtoneel te verlaten. Het volk Israël slaakt triomfantelijke strijdkreten "vernietig de machthebbers!". Op deze wijze haalt Israël dankzij de HEERE de overwinning.

### Vers 23-27

In vers 23 wordt Meroz vervloekt. Meroz wordt alleen hier genoemd. Vermoedelijk is het een plaats vlakbij het strijdtoneel waarvandaan Israël hulp had verwacht. Deze hulp is niet gekomen, men heeft zich afzijdig gehouden. Daar tegenover wordt Jaël geprezen en gezegend boven alle andere nomadisch levende vrouwen (vrouwen in de tent). Zij was geen Israëliet, maar koos toch hun kant, door Sisera te doden. De heldhaftige mannen van Meroz worden hier voorbij gestreefd door een vrouw. In vers 25-27 wordt beschreven hoe zij Sisera heeft gedood toen die bij haar schuilde (zie ook Richt. 4:17-21).

### Vers 28-30

De overwinning wordt in deze verzen van een andere kant geschilderd. Eerder ging het om het optreden van vrouwen zoals Debora en Jaël, nu wordt de aandacht gericht op de moeder van Sisera. Bezorgd kijkt ze uit het raam en roept vertwijfelt uit waar haar zoon toch blijft. Haar meest wijze adviseurs stellen haar gerust en ook zij zelf stelt zich gerust. Dat haar man zo lang wegblijft betekent vast dat er veel buit is om te verdelen. De mannen hebben ongetwijfeld een grote overwinning behaald en gaan nu verkrachtend (Één liefje of twee liefjes) en plunderend (een buit...voor de buitthalzen) rond. De moeder van Sisera stelt zich dus gerust met de gedachte dat haar zoon ongetwijfeld aan het moorden verkrachten is (!). Het is een zeer spottende beschrijving, aangezien Sisera zojuist door een vrouw is gedood. In krijgsliederen uit deze tijd kwamen vaker dit soort beschrijvingen tegen. Het tekent de moeder van Sisera als de verslagene, dit als contrast met Debora die als 'moeder in Israël' de overwinning heeft behaald.

### Vers 31a

Deze laatste regels vormen de conclusie van het lied en daarmee ook het overkoepelende thema. De vijanden van Israël zullen omkomen. Wie in een liefdevolle verbondsrelatie met God leeft zal steeds in kracht toenemen, zoals de zon die opkomt. Het lied is zo ten diepste een aansporing om de HEERE te zoeken en van harte lief te hebben.

## Gebedspunten voordat de kinderen naar huis gaan

- Belijden dat we vanuit onszelf tegen de Heere gekozen hebben en kiezen.
- Bidden of wij met ons hele hart de Heere mogen liefhebben en dienen.
- Danken dat de Heere onze God wil zijn en we in Zijn kracht Hem mogen dienen.
- Bidden om kracht om in allerlei omstandigheden voor de Heere uit te komen en Hem te dienen.

## Intro

### Voorafgaand aan je Bijbelstudie of vertelling.

Schrijf op het bord of op een stuk behang: zwak – sterk en vraag de kinderen wie van de volgende tweetallen de zwakke is en wie de sterke: David en Goliath, Gideon met zijn leger en het leger van Midian, een vervolgd christen en zijn vervolgers, de duivel en de Heere Jezus aan het kruis,.

## Vertelschets

### Beginzin

Het is een bijzondere dag geweest, wie had ooit kunnen denken dat Barak met tienduizend soldaten kon winnen van Sisera met al zijn ijzeren strijdwagens. Maar als God strijdt, dan zal je overwinnen dat weet Deborah vast!

### Israël is ontrouw en krijgt straf

- Het ging niet goed in Israël; De HEERE had tegen Jozua gezegd dat alle Kanaänieten gedood moesten worden, maar de Israëlieten hadden dat niet gedaan.
- De Israëlieten gingen de afgoden van de Kanaänieten dienen, Baal en Astarte. Daarop volgde de beloofde straf van de Heere. *De Heere doet wat Hij belooft, Hij zegent wie Hem dient, maar straft ook als je niet naar Hem wilt luisteren!*
- De Heere heeft al drie ridders gezonden, die Israël, door Gods kracht verlost van de vijanden.
- Jabin, de koning van Hazor (een kanaänitisch volk, dat uitgeroeid moest worden), in het stamgebied van Naftali heeft een leger met 900 ijzeren strijdwagens opgebouwd. Hij onderdrukt al 20 jaar de noordelijke stammen.

### De Heere riep Deborah en Barak

- Het was een paar weken geleden: Deborah had Barak bij zich geroepen. Barak is een van de voormannen uit Naftali.
- "Barak, de HEERE, de God van Israël, gebied: Ga heen en trek met tienduizend mannen van Naftali en Zebulon naar de berg Thabor. Ik, de HEERE, zal ervoor zorgen dat Sisera, de generaal van Jabin, met zijn leger naar jou toekomt. Dan zal ik hem in jouw hand geven."
- Barak durfde eigenlijk niet, hij wil alleen gaan als Deborah mee gaat. Deborah beloofde het, maar dan zou vrouw de eer krijgen om Sisera te doden.

### De strijd

- Deborah heeft de hele dag toegekeken vanaf de berg Thabor, middenin het tentenkamp van de Israëlieten. Onderaan de berg, tussen de rivieren, ziet ze het legerkamp van Sisera, met de ijzeren strijdwagens. Hoe zouden ze die in eigen kracht kunnen overwinnen?
- Deborah gaf het bevel: Val aan! Want dit is de dag waarop de HEERE Sisera in jouw hand geeft. Gaat de HEERE zelf niet voor jou uit?

- Barak trok met zijn tienduizend mannen de berg af naar het legerkamp van Sisera. De strijd leek onmogelijk, het kleine leger van Barak zou zo verslagen worden.
- Plotseling ging het onwederen en regenen. De beek Kison raakte overvol en het land werd drassig, de strijdswagens liepen vast.
- Sisera's leger schrikt en wordt overwonnen. Israël zet de achtervolging in. Sisera ontsnapt.
- Barak was teruggekomen en had verteld hoe hij Sisera had gevonden in de tent van een vrouw; zij had hem gedood, door een pen door zijn hoofd te slaan. (Jaël wordt geroemd om haar geloofsdaad. Kanttekeningen: ze heeft dit gedaan uit een bijzondere ijver van God in gegeven!)
- *Wat is het vreselijk om een vijand van God te zijn!*

### Het lied

- Als Deborah zo denkt aan alles wat er vandaag is gebeurt, komt er een loflied in haar. "Loof de HEERE, Hij heeft de onderdrukking gewroken, Hij zorgde ervoor dat de soldaten kwamen om te vechten. Luister heidenkoningen, Ik zal voor de HEERE zingen, voor de God van Israël zal ik psalmzingen."
- Deborah zingt over hoe de Heere de Israëlieten gered heeft uit de hand van de vijanden tijdens de woestijnreis en ook hoe ze later niet meer naar de Heere wilden luisteren. God strafte steeds en gaf weer richters, totdat Deborah richteres werd. Dit was een hele moeilijke tijd, de Israëlieten hadden geen wapens en konden niet terugvechten.
- Deborah zingt over de stammen die kwamen om mee te doen met Barak met de oorlog. Ook over de stammen die niet voor de HEERE wilden strijden, maar alles van zichzelf belangrijker vonden, hun schapen en hun schepen. *Wat doe jij als de HEERE wil dat je Hem dient, geef je Hem je hart of vind jij ook jezelf belangrijker, je vrienden, je hobby's?*
- Dan denkt Deborah aan alles wat vandaag gebeurd is: "De Heere zelf streed tegen Sisera, Zijn schepping streed tegen hem, de sterren streden tegen hem. De beek Kison heeft de wagens weggespoeld, de paarden vertraptten elkaar en de soldaten"
- "Laat Jaël gezegend zijn boven alle vrouwen. Sisera vroeg om water, zij gaf hem melk en boter. Zij nam een hamer en pin en hamerde de pin dwars door zijn hoofd. Hij lag tussen haar voeten. Hij kromde zich en stierf."
- Deborah denkt ook aan de moeder van Sisera, die thuis wachtte tot haar zoon met de buit terug kwam. "Zijn moeder keek telkens door het raam. 'Waarom duurt het zo lang voor hij terug is?' De wijze hofdames antwoordden: 'Ze zijn buit aan het verdelen. Voor elke soldaat een of twee slavinetjes en voor Sisera ook nog prachtige kleding.'"
- Deborah kijkt naar boven, daar waar haar machtige Verbondsgod woont. Hij zal eens alle goddelozen wegdoen en Zijn volk de eeuwige overwinning geven.

### Slotzin

"Zoals het met Sisera en zijn mannen ging, zo moeten al Uw vijanden omkomen, o HEERE! Maar al degenen die Hem liefhebben moet zijn zoals de zon opkomt om al het duister weg te drijven" *Op wie lijkt jij? Wil jij ook zoals de Deborah niets liever dan de Heere dienen en Hem loven? Wat een rijke beloften zijn er dan voor jou: je mag dan werkelijk eens blinken als de zon bij God in de hemel! Wil jij je hart niet aan de Heere geven? Dan strijd je tegen Hem en zul je net als Sisera door de Heere weg worden gedaan.*

## Antwoorden Bijbelstudie

1. De volgorde van de plaatjes bij de zinnen:  
1.b, 2.d, 3.g, 4.a, 5.h, 6.e, 7.i, 8.c, 9.f.

Je kunt de kinderen eerst zelf de zinnen bij de plaatjes laten zoeken. Daarna om beurten de volgende zin oplezen met de letter die ze ingevuld hebben. Laat ze daarbij het bijbehorende plaatje aanwijzen. Dan zie jij als leidinggevende ook dat ze wel/niet goed zitten.

2. a. Barak heeft 10.000 soldaten, dat is niet veel tegenover het sterke leger van Sisera.  
b. Sisera heeft 900 ijzeren strijdswagens, hierdoor is hij onoverwinnelijk voor Barak en zijn mannen.



- c. Sisera lijkt veel sterker, maar toch is Barak de sterkste. Barak doet wat God van hem vraagt en heeft Hem lief, de Heere geeft hem de overwinning. Sisera strijd tegen (het volk van) God, daarom moet hij vergaan.

Kunnen de kinderen een voorbeeld noemen uit de Bijbel, het nieuws of uit hun eigen leven waar het ook gaat om de strijd tegen God?

- d. Als de zon opkomt wordt zijn kracht **steeds sterker**, de Heere wil dat je Hem steeds **meer** liefhebt. Het is goed om hier met de kinderen even over door te praten. Hierdoor wordt de toch wat moeilijk tekst meer verduidelijkt. Mogelijke invalshoeken:  
 -Waarom is groeien in genade / in liefde belangrijk?  
 -De satan zal er alles aan doen dat jij het druk genoeg hebt om niet aan God te denken.  
 -Waarom is het dienen van de Heere niet mogelijk als je Hem niet liefhebt? Hoe zie je dat bij Barak? Hoe is dat bij jou?

3. Tabel:

Rechtvaardig	Goddeloze
Boom	Kaf
Draagt vrucht / = nuttig, waardevol	Waait weg / = nutteloos
Alles wat hij doet lukt	Zal vergaan
De Heere draagt zorg voor hen	Zal veroordeeld worden in het gericht
Kerntekst: Die Hem liefhebben, moeten zijn als wanneer de zon opgaat in haar kracht.	Kerntekst: Alzo moeten omkomen al Uw vijanden, o HEERE!
Jouw naam hier?	Jouw naam hier?

Als de kinderen nadenken over de plek van hun naam in de tabel, is de spiegel naar het eigen leven belangrijk. Heb je de Heere lief? Weet je dat jouw zonden vergeven zijn? Is de vrucht van Gods genade te zien in jouw leven? Of ben je in naam wel christelijk, maar leef je zonder Christus?

Je bent rechtvaardig als God je rechtvaardig heeft verklaard. Dat kan alleen door Jezus Christus. Jezus leefde zonder zonden, heilig, deed alles goed en was altijd gehoorzaam. Dat leven rekent Hij je toe, alsof jij zelf zo geleefd heeft. Dat kan Hij doen door Zijn grote offer op Golgotha. Hij heeft daar Zichzelf gegeven. Zijn verdienste en heilige werken geeft Hij als het ware aan de mens. Zodat God de Vader niet de zondige mens ziet, maar in jou ziet Hij Zijn Zoon. Zo verklaart Hij de mens rechtvaardig. Hier hoort ook de vergeving van zonden. Je bent dus niet rechtvaardig doordat je zelf zo netjes leeft of zo graag wilt. Maar alleen door de rechtvaardigheid van Jezus Christus.

Je bent ook niet rechtvaardig door je geloof. Maar God schenkt het geloof, wat jou verbindt aan Christus. Door het geloof zit je 'aan Hem vast'. Lees maar eens NGB artikel 22 en 23.

### Bespreekopdracht

Bij de genoemde situaties zullen de kinderen heel goed aan kunnen geven wat wenselijk gedrag is. Soms doen ze het misschien ook wel automatisch of letterlijk.

Maar goed gedrag is nog niet hetzelfde als de Heere dienen. Natuurlijk ziet God het als je netjes leeft en goed voor anderen bent. Denk maar aan de rijke jongeling. Hij leefde keurig, hield alle geboden. Jezus bemint hem, heeft hem lief (Markus 10). Het maakt zeker uit hoe je leeft.

De Heere dienen gaat verder dan je uiterlijk gedrag. Het heeft te maken met alles van jezelf. Denk maar aan de samenvatting van de wet: God liefhebben boven alles, met heel je verstand, met heel je hart, met heel je ziel, met alle kracht. Als je God zo liefhebt (die liefde

heeft God dan Zelf in jouw hart gelegd) kan het niet anders of dat is ook te merken in alles wat je doet en juist niet doet, in alles wat je zegt en in alles wat je wilt.

4. De gevonden tekst is Psalm 92:13 De rechtvaardige zal groeien als een palmboom.

Denk maar terug aan opdracht 3. Een boom die groeit.

En denk terug aan de kerntekst: de zon wordt steeds feller.

Als God jouw Heere is, wil je ook steeds meer van Hem weten. Door genade groei je in het geloof, net als een boom die groeit. Er staat in de Bijbel dat God de gelovigen steeds meer op Hem laat lijken. Hij vormt Zijn eigen beeld in jou. Straks in de hemel zal dat volkomen zijn.

## Verwerking

### Loflied

Schrijf zelf een loflied over iets wat God gedaan heeft. Kies hiervoor een bestaande melodie.

Eventueel kunnen hierbij instrumenten worden gemaakt en kunnen de liederen samen gezongen worden.

### Kleurplaat van Deborah en Barak onder de palmboom

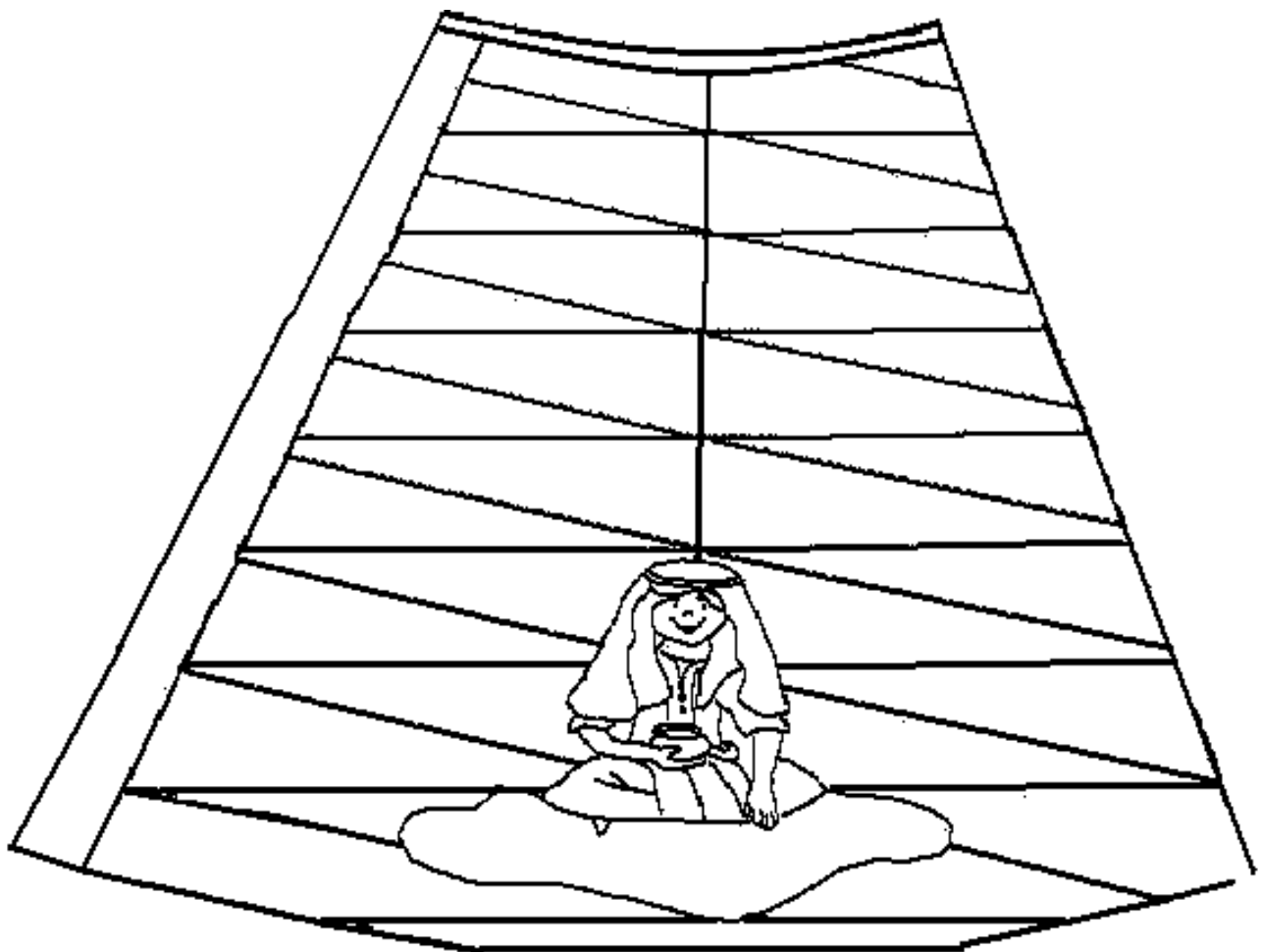
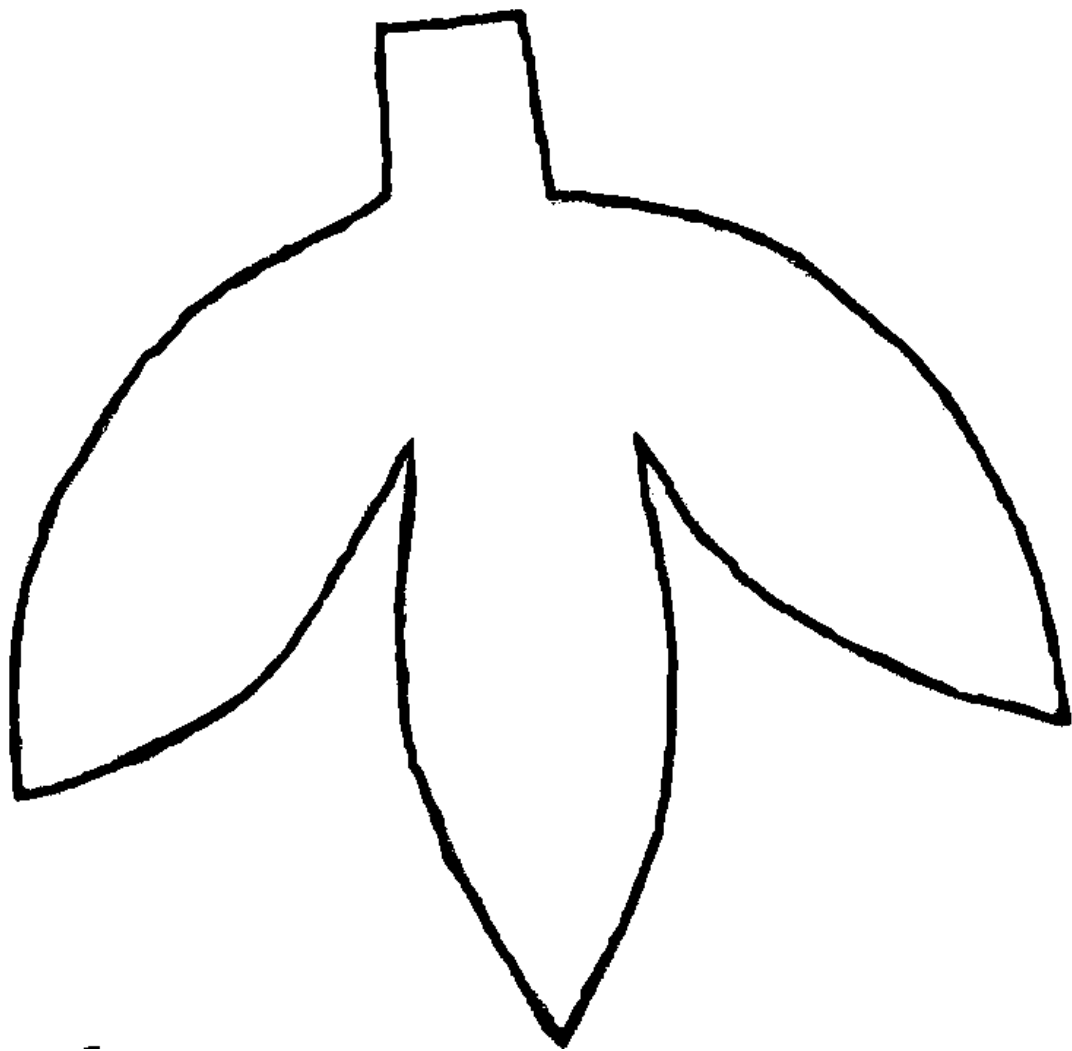
Zie volgende bladzijde

### Palmboom waar Deborah onder zit

Kleur de stam en knip 3x het blad uit. Vouw de bladeren een keer dubbel, zodat er een vouw / nerf ontstaat.

Op de stam kunnen de kinderen de kerntekst plakken of schrijven, of bijvoorbeeld de tekst uit psalm 92.



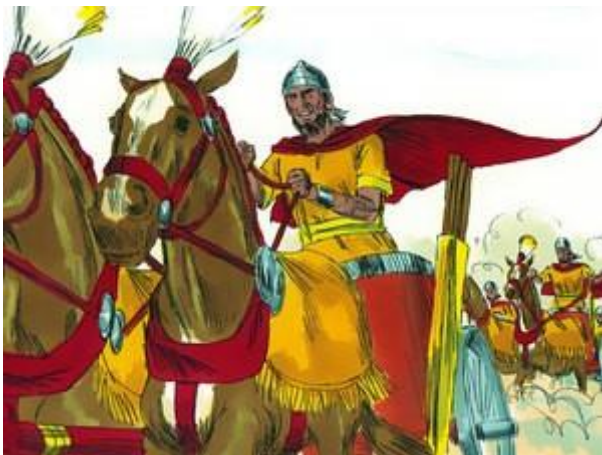




Alzo moeten omkomen al Uw vijanden, o HEERE! die Hem daarentegen liefhebben, moeten zijn, als wanneer de zon opgaat in haar kracht.

## Extra verwerking voor kinderen van 6-8 jaar.

De Bijbelstudie over Deborah en Barak is vrij moeilijk voor jonge kinderen. Opdracht 1 zou met hen wel goed gedaan kunnen worden. Hierbij is het voor hen overzichtelijker als ze de plaatjes uit kunnen knippen en in de goede volgorde op kunnen plakken. Daarom zijn de plaatjes op dit werkblad groter afgebeeld. Je kunt ze ook alvast voor ieder kind uitsnijden. Dat scheelt tijd en werk.



Naam: .....

## De lofzang van Debora

Plak de plaatjes in de goede volgorde. Vertel daarna het verhaal aan elkaar.

	<p>1.</p> <p>Het volk Israël dient de afgoden.</p>
	<p>2.</p> <p>Debora roept Barak.</p> <p>Hij moet met 10.000 mannen tegen Sisera gaan vechten.</p>
	<p>3.</p> <p>Sisera heeft een groot leger. Hij kan makkelijk winnen.</p>

	<p>4.</p> <p>De Heere zorgt ervoor dat de wagens van Sisera vastlopen in de modder.</p>
	<p>5.</p> <p>Sisera vlucht in de tent van Jaël.</p> <p>Jaël gelooft in de Heere en doodt Sisera.</p>
	<p>6.</p> <p>De Heere heeft het volk verlost van de vijand.</p> <p>Debora en Barak zingen een loflied op God.</p>



Bespreek met elkaar opdracht 2 van de Bijbelstudie.

Lees de kerntekst: Waar zingt Debora over?

Waar zing jij over? Hoe kun jij de Heere loven om wat Hij gedaan heeft?

# 3. De lofzang van Hanna

Bijbelgedeelte lezen voorafgaand aan de Bijbelstudie: 1 Samuël 1:25 - 2:1-11.

## Doel

De kinderen

1. weten dat de Heere juist naar zwakken omziet.
2. beseffen dat het 'zwak zijn' voor de Heere geen belemmering is om aan Zijn eer te komen.  
Zwak zijn is in ons oog: niet perfect zijn, je minder voelen dan een ander.
3. kunnen vertellen hoe de Heere je juist dan wil gebruiken om Zijn plannen uit te voeren.

Bij het maken van de vertelschets en Bijbelstudie is uitgegaan van deze doelen. Het werken met doelen helpt om als leidinggevende gefocust te blijven. Ook is het voor de kinderen gemakkelijker na te vertellen wat ze uit de geschiedenis geleerd hebben.

We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte ook andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de kinderen met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

## Psalmen en liederen

Psalm 30:1	Ik zal met hart en mond, o HEER'
Psalm 116: 7	Wat zal ik, met Gods gunsten overlaân
Psalm 116:11	Ik zal met vreugd' in 't huis des Heeren gaan
Psalm 146:1	Prijs den HEER' met blijde galmen
Psalm 146:4-7	Hier worden ook 'zwakken' genoemd. De Heere kijkt naar hen om!
Lofzang van Maria:6	Hij heeft, na lang geduld

Zangbundel	Ere zij aan God de Vader
OTH 125	Groot is Uw trouw, o God
OTH 163	Van U zijn alle dingen
OTH 252	Dankt, dankt nu allen God
OTH 380	Laat de kind'ren tot Mij komen

## Geloofsleer

In de belijdenisgeschriften wordt de geloofsleer kernachtig weergegeven. Om meer inhoud te geven aan de doelen, kun je onderstaande delen uit de geloofsleer gebruiken in de voorbereiding:

NGB art.1	Heiligheid van God
HC vr/a 27,28	Alles wat jou overkomt, is niet uit toeval, maar komt uit Gods Vaderlijke hand. Denk aan ziekte of armoede. We zijn niet allemaal hetzelfde. Soms denk je wel eens dat een ander het altijd beter heeft. Het geloof in de onderhouding door God leert ons in alle tegenspoed geduldig en in voorspoed dankbaar zijn.

## Exegese 1 Samuël 2:1-10

### Focus

De HEERE wil hen die onterecht vernederd worden oprichten en kiest ervoor om via hen Zijn plannen uit te voeren, zodat Hem alle eer toekomt.

### Omschrijving focus

Het thema van de lofzang van Hanna valt misschien het beste samen te vatten met de woorden uit 1 Korinthe 1:27-29: 'Maar het dwaze der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij de wijzen beschamen



zou; en het zwakke der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij het sterke zou beschamen; En het onedele der wereld, en het verachte heeft God uitverkoren, en hetgeen niets is, opdat Hij hetgeen iets is, te niet zou maken; Opdat geen vlees zou roemen voor Hem.' Hanna is zich bewust van haar zwakke positie, als onvruchtbare die bespot wordt. Hanna ervaart hoe de HEERE naar haar omziet en haar zegent. Het is genade dat de HEERE het zwakke uitkiest om Zijn plannen uit te voeren. De keuze van God voor het zwakke, onderdrukte en vernederde zien we telkens opnieuw. Het laat zien hoe God werkt en wie Hij is. De HEERE is iemand die onrecht niet door de vingers ziet, maar juist het zwakke wil uitkiezen en gebruikt tot Zijn eer. Dit is vooral een bemoediging voor hen die onrecht wordt aangedaan en een oproep om ook zelf anderen geen onrecht aan te doen.

### Achtergrondinformatie

De geschiedenis van Hanna is bekend. Ze is kinderloos en wordt gesard door de andere vrouw van Elkana, Peninna. Ze smeekt de HEERE of deze haar een zoon wil geven. Ze doet de gelofte dat zij hem aan de HEERE zal toewijden. Eli verzekert haar dat haar gebed verhoord zal worden. Enige tijd later wordt Samuël geboren. Samuël betekent 'God heeft gehoord'. Als Samuël ongeveer drie jaar is, brengt Hanna hem naar de tempel. De kleine Samuël buigt daar voor het aangezicht van God neer en dient de rest van zijn leven in de tempel. Nadat ze haar kind op jonge leeftijd heeft afgestaan aan de HEERE zingt ze een lied waarin ze haar Godsvertrouwen uitspreekt. Dit lied heeft veel raakvlakken met de lofzang van Maria (Luk. 1:46-55).

### Vers 1

Ter inleiding lezen we dat Hanna bidt en spreekt. Hoewel het dus een gebed wordt genoemd, wordt de HEERE niet direct aangesproken, maar wordt er over de HEERE gezongen in de derde persoon. Hanna bezingt haar grote vreugde, de vreugde richt zich op de HEERE en wat Hij gedaan heeft. Een hoorn is in de Bijbel een beeld van kracht (zie Ps. 89:18 en 92:11). Hier betekent het dat haar kracht weer is hersteld. Ze kan weer voluit lachen over haar vijanden. In dit verband is dat Peninna, die haar bespotten en het leven zuur maakte. Ze dankt ze de HEERE voor haar verlossing (heil).

### Vers 2-3

Het tweede vers bezingt de eigenschappen van de HEERE. Niemand is zo heilig en betrouwbaar (er is geen Rotssteen...) als de HEERE. Hanna heeft zelf ervaren hoe de HEERE op wonderlijke wijze haar gebed heeft gehoord. Wie dit voor ogen houdt ziet af van hooghartige en hoogmoedige taal (Maak het niet te veel... hoog zoudt spreken) en spreekt geen harde en bijtende woorden. God is immers Degene die alles weet en die recht zal doen. Dit is een waarschuwing voor Peninna en haar spotwoorden, maar ook voor elk ander mens die honend en hooghartig over anderen spreekt. De HEERE hoort en ziet alle dingen!

### Vers 4-5

In deze verzen beschrijft Hanna hoe de HEERE in deze wereld handelt. Er worden drie tegenstellingen geschetst: (1) machtige en sterke strijders worden vernederd, de zwakken ontvangen kracht (vers 4). (2) Degenen die aan niets gebrek hebben moeten zich verhuren als dagloner, degenen die hongerig zijn worden met voedsel verzadigd (vers 5a). (3) Degene die onvruchtbaar is ontvangt een volheid aan kinderen (zeven heeft gebaar...), wie veel kinderen heeft verwelkt. Hanna beschrijft de HEERE hier als Degene die de zwakke en nederige helpt en bijstaat, maar de goddeloze en hoogmoedige mensen straft. Ze past dit direct toe op haar eigen leven. Later zal Maria in haar lofzang op dezelfde manier de lof aan God zingen (Luk. 1:52).

### Vers 6-8

In deze verzen worden nog meer tegenstellingen genoemd. Het gaat hier om God directe daden. Hij is Degene die macht heeft over leven en dood, Hij doet mensen in het graf neerdalen en kan hen er weer uit doen opstaan. Armoede en rijkdom, verhoging en vernedering, het ligt allemaal in Zijn hand. God wordt hier beleden als de almachtige, buiten Wiens wil niets gebeurt. De HEERE gebruikt deze macht om de geringe uit het stof op te heffen en degene in nood is te verheffen uit de mesthoop, waar mensen met grote problemen blijkbaar moesten leven (zie Job 2:8, 12). Deze verdrukte mensen worden door God in ere hersteld en zullen weer bij koningen aan de tafel mogen zitten. Ze zullen zelfs hun erfgenamen zijn. God is de Degene die de hele schepping in Zijn hand houdt en bepaalt dus

ook de sociale orde. Dit laat zien dat God het onrecht van deze wereld niet koud laat, maar Hij Degene is Die recht zal doen. Heel nadrukkelijk gaat het er niet om dat elke arme door God rijk gemaakt zal worden en elke rijke zijn rijkdom zal verliezen. Het gaat vooral om hen die door het onrecht in de wereld getroffen worden en over de goddelozen die op oneigenlijke manier hun rijkdommen hebben verkregen. Voor ons Westerse mensen heeft dit misschien weinig betekent, maar voor wie dagelijks met onrecht te maken heeft is dit een grote troost.

### Vers 9-10

Dit thema wordt in de laatste verzen voorgezet. Heel nadrukkelijk wordt hier gesproken over de trouwe dienstknechten (gunstgenoten) van God. De HEERE zal hen op hun levenswandel behoeden. Terwijl de goddelozen daartegenover in totale duisternis te gronde zullen gaan. Een mens kan immers niet tegen de almachtige God op. Wie zich keert tegen het zwakke en anderen onrecht aandoet, die keert zich tegen de HEERE. Wie zich tegen de HEERE keert (twist), die zal door de HEERE vernietigd worden. De HEERE toornst over hen in de hemel. Hanna belijdt dat de HEERE alle macht heeft in hemel en op aarde. Hij zal regeren en zal recht doen! God verleent kracht (sterkte geven... hoorn verhogen) aan Zijn Koning en Gezalfde. Dit is een profetische vooruitwijzing naar de twee koningen die Samuël zal zalven, Saul en David en naar de Heere Jezus als Gods Gezalfde.

## Gebedspunten voordat de kinderen naar huis gaan

- Dank de Heere voor Zijn trouwe zorg. Hij kijkt om naar mensen, naar ons, die dat niet verdienen. Wat een genade.
- Belijd dat wij het vaak zo moeilijk vinden om de mindere / de zwakke te zijn. We kijken zo snel naar anderen. Bid of de Heere ons dat wil afleren, zodat wij gaan zien wat Hij doet en wil doen in ons leven.
- Bidt of wij in ons hart de blijdschap mogen hebben zoals Hanna dat had
- Bidt of de Heere de eer mag krijgen in ons leven

## Intro

### Voorafgaand aan je Bijbelstudie of Bijbelvertelling

Praat met de kinderen over iets wat ze heel graag eens zouden doen of graag willen hebben. Laat een paar dingen noemen. Hoe laat je anderen dit weten? Bijvoorbeeld door erover te praten, een verlanglijstje te maken of door ervoor te bidden.

Wat doe als je wens uitkomt? Je laat het zien aan anderen, je vertelt er graag over aan anderen. Je bent blij. Heb je ervoor gebeden? Wat doe je dan?

Vandaag gaat het ook over iemand die datgene krijgt wat ze heel graag wilde hebben. Ze zingt er van!

## Vertelschets

### Beginzin

Luister eens goed, wat horen we daar? Er huilt een baby!

### Hanna heeft een zoon van de Heere gekregen

- Hanna heeft na lang wachten een kindje van de Heere gekregen. Wat is ze de Heere dankbaar!
- Het is een jongetje. Hij heet Samuël. Zijn naam betekent: 'God heeft gehoord'.
- Hanna was heel verdrietig omdat ze geen kinderen had.  
Ze voelde zich onvruchtbaar, zonder kracht, van binnen dood, arm, hulpbehoevend, gering. Anderen gaven haar het gevoel dat ze er niet bij hoorde. Omdat ze geen kinderen had. Ze voelde zich echt de mindere.
- Ze had toen in de tempel de Heere gebeden om een kind. Eli had haar gezien en gezegd dat de Heere haar gebed zou verhoren.

- Niet lang nadat ze in Rama in de tempel waren geweest, zorgt de Heere ervoor dat Hanna een zoontje krijgt.
- Haar verdriet verandert in grote blijdschap. De Heere heeft haar gebed om een kind verhoort! Hij heeft naar haar omgezien. Hij heeft haar niet vergeten. Wanneer heb jij dat wel eens gemerkt? Dat de Heere jou, net als Hanna niet vergeten is? Hij hoort Hanna's gebed. Hij hoort ook jouw gebed. Hij denkt aan Hanna. Hij wil ook aan jou denken.  
Ze voelde zich dood van binnen, maar de Heere maakt levend. Ze voelde zich arm, maar de Heere maakt haar rijk. Ze voelde zich klein, gering, maar de Heere verheft haar, ze mag er zijn!
- De eerste jaren blijft ze thuis als Elkana met Peninna en de andere kinderen naar Rama gaat om te offeren.

### Naar Silo

- Als Samuël ongeveer drie jaar is, gaat ze weer mee.
- Hanna roept Samuël bij zich. Ze zal vast al eerder verteld hebben dat Samuël niet bij haar zal blijven wonen.
- Nu is de tijd gekomen dat de hem weg gaat brengen. Samuël is nu groot genoeg om zelf te eten en te drinken. Hij hoeft niet meer uit de borst van zijn moeder te drinken. Samuël mag in de tabernakel gaan wonen. In het huis van de Heere! De Heere kan nog veel beter voor hem zorgen dan zijn moeder.
- Hanna doet wat ze de Heere heeft beloofd: ze brengt haar zoon in Zijn huis. Dat is eigenlijk wat: ze is zo verdrietig omdat ze geen kind heeft. En als de Heere haar een zoon geeft, geeft ze deze terug. Dat is toch tegenstrijdig. Maar ze doet dit zo graag. God is zo goed voor haar geweest. Hij heeft haar in haar ellende en verdriet gezien en haar gebed verhoord. Daarom doet zij dit graag voor Hem.
- Er is veel goddeloosheid in de tempel, maar Hanna vertrouwt op de Heere. Hij zal voor haar kind zorgen.
- Ze nemen wat kleren en spullen voor Samuël mee. Ze nemen drie jonge stieren, een efa meel (dat is ong. 22 liter) en een fles wijn mee.

### In de tabernakel

- Er wordt eerst een offer van een jonge stier gebracht.
- Daarna gaat Hanna met Samuël naar Eli. Ze vertelt wie ze is. Zij had hier gebeden om een kind. "Ik bad om dit kind, en de Heere heeft het mij gegeven! Hij heeft mijn gebed verhoord en daarom geef ik mijn kind nu aan de Heere terug."
- Hier mag Samuël nu wonen. Hier waar de offers gebracht worden, waar de priesters wonen, waar de Heere woont. Samuël valt op zijn knieën op de grond en bidt.

### De lofzang van Hanna

- Op dat moment begint zijn moeder van blijdschap te zingen:

Mijn hart springt op van vreugde in de Heere! Hij heeft mij eer gegeven tegenover mijn vijanden. Niemand is zo heilig als Hij, niemand kun je zo vertrouwen als Hij.  
Wees niet hoogmoedig, spreek niet gemeen tegen een ander. Want de Heere weet alles en Hij doet recht.

Hij verbreekt de sterke en geeft kracht aan degene die struikelt. Hij geeft een onvruchtbare vrouw zeven kinderen en maakt de vrouw die veel kinderen heeft zonder kracht.

De Heere maakt arm en Hij maakt rijk. Hij vernedert en Hij verhoogt.

- Hanna zingt van haar Heere. Hij heeft haar een kind gegeven. Ze was onbelangrijk in de ogen van Peninna, maar de Heere heeft het goed gemaakt. Ze zingt over Zijn macht en goedheid.
- *Vertel jij anderen ook weleens over de goedheid van de Heere? Laat jij het aan anderen horen als de Heere je gebed heeft verhoord? De Heere is het waard dat Hij de eer krijgt van alles wat Hij aan jou geeft.*
- Als de offers gebracht zijn gaan ze weer naar huis. Hanna laat haar zoon achter, bij Eli. Nee, bij de Heere. Hij zal voor haar kind zorgen!

## Slotzin

Hanna's hart zingt van blijdschap. De Heere heeft aan haar gedacht. Hij heeft haar een zoon gegeven, die mag werken in het huis van de Heere. De naam van de Heere zij geprezen!

## Antwoorden Bijbelstudie

1. Hongerig - verzadigd  
Dood - levend  
Ter hel nederdalen - opkomen  
Vernedert - verhoogd  
Onvruchtbaar - veel kinderen
2. Laten zien dat je blij bent kan bijvoorbeeld door een feest te vieren, cadeautjes geven, lekkere dingen eten, zingen, lachen. Geef ruimte voor een eigen inbreng van de kinderen.

Ben jij weleens blij om wat de Heere voor jou gedaan heeft?

Probeer de kinderen ervaringen te laten vertellen. Iemand die ziek was werd weer beter, eten en drinken dat wij krijgen, we leven in vrede etc. Bespreek ook wat alleen echte vreugde en blijdschap geeft. De Heere liefhebben en vergeving van zonden door het bloed van de Heere Jezus. Dan ben je blij als je leest over de Heere, over Wie Hij is en wat Hij doet. Want door het lezen over Hem leer je Hem beter kennen. Als je de Heere liefhebt, lees je graag over Hem. Dan voel je van binnen: Dit gaat over mijn Heere, mijn Zaligmaker. Dat werkt de Heilige Geest. Bijzonder hè!

3. Hanna looft de Heere. Haar hart springt op van **vreugde** in de **Heere**. Niemand is zo **heilig** als Hij. Ze noemt Hem een **Rotssteen**.
4. 1. Eli  
2. lofzang  
3. zoon  
4. Samuël  
5. tabernakel  
6. vreugde

Uitkomst: lofzang

5. Rebus: de lofzang van Hanna.

## Verwerking

### Samen danken

Hanna zingt een danklied voor de Heere. Verjaardagsvisite geven we een hand of een kus en zeggen 'dank u wel voor het leuke cadeautje'. Is er een wens van vorige week of langer geleden in vervulling gegaan? Welke wens was het en wie vervulde die wens? Hoe is er bedankt? Zijn er misschien ook gebedsverhoringen? Hoe kunnen we God bedanken? Ook met een lied of een gebed misschien? De kinderen kunnen een lied of een gebed schrijven om God te danken voor.... laat ze het maar bedenken: gezondheid, leven in een vrij land, vrienden etc. Het lied of het gebed kan worden gezongen of voorgelezen.

### Tel je zegeningen / dank- en gebedspot.

Op internet zijn diverse ideeën te vinden voor een dank- en gebedspot. Op kaartjes, briefjes, knijpers of stokjes kunnen kinderen punten opschrijven waarvoor zij de Heere willen bidden. Als ze gaan bidden kunnen ze briefjes hieruit nemen.

Maar ook dankpunten. Waar wil je de Heere voor danken? Na bijvoorbeeld een maand kan een kind de pot eens legen. Hoeveel heeft de Heere al wel niet gegeven! Er zijn ook gezinnen die dit met elkaar doen en aan het eind van het jaar de briefjes er één voor één uithalen.



### Hanna krijgt een zoon



De werkbladen zijn op de site te downloaden.

[www.hhjo.nl/hhjo-rondom/bijbelstudie/leidingdelen-12](http://www.hhjo.nl/hhjo-rondom/bijbelstudie/leidingdelen-12)

Kijk voor andere ideeën eens op [www.pinterest.com/hhjooppinterest/](http://www.pinterest.com/hhjooppinterest/)

### Extra verwerking voor kinderen van 6-8 jaar.

Voor de kinderen van 6-8 jaar is het Bijbelstudieboekje vaak te moeilijk en te veel. Voor hen is in het verleden bij iedere Bijbelstudie een apart A4 vel gemaakt, met 1 verwerking, waardoor zij aan de slag gaan met wat ze in het Bijbelverhaal gehoord hebben.

Naam: .....

## De lofzang van Hanna

Maak de woorden die het tegenovergestelde van elkaar zijn aan met een gekleurde lijn aan elkaar vast.

DOOD

VERHOOGT

ARM

ONVRUCHTBAAR

VERNEDERT

VERZADIGD

HONGERIG

RIJK

VRUCHTBAAR

LEVEND

Om samen over door te praten:

Kies een tegenstelling.  
Leg aan elkaar uit hoe God dit in  
Hanna's leven laat gebeuren.



Hanna was heel blij. De Heere had haar gebed  
verhoord. Ze kreeg een zoon. Hij heet Samuël.  
Jij bent vast ook weleens blij. Wanneer ben je  
blij?

Wat doe je dan?

Wat doet Hanna? Wanneer doe jij dat ook?



## 4. De lofzang van Maria

Bijbelgedeelte lezen voorafgaand aan de Bijbelstudie: Lukas 1:39-55

Als je dit gedeelte na het lezen gaat vertellen, kun je beter een ander gedeelte met de kinderen lezen. Dan horen ze niet twee keer hetzelfde. Kies een gedeelte over de belofte van de komst van de Messias. Bijvoorbeeld: Genesis 12: 1-3, 17:1-8 of Jesaja 9:1-6.

Je kunt ook kiezen voor een stuk of 4 teksten uit het OT. Bijvoorbeeld Genesis 12:3 / 17:8 / Psalm 98:13 / Zacharia 9:9. Laat de kinderen eerst alle vier de teksten opzoeken. Daarna lezen vier kinderen te teksten.

Bespreek de teksten met elkaar. Waar gaan deze teksten over? Over wie? Waar zien ze naar uit? Waar wachten ze op? Hoe lang wachten te al?

Na de laatste profeet, Maleachi, is er 400 jaar niemand geweest die over de Messias profeteerde. De mensen moesten het doen met de beloftes die er waren. Wat een lange tijd is dat! Van veel mensen lezen we van hun verlangen en uitzien naar de Verlosser. Bijzonder dat ze zo vasthielden aan de beloften van God. Ze wisten het zeker: God gaat ze vervullen!

### Doel

De kinderen

1. weten dat Gods beloften in het Oude Testament zijn vervuld in het zenden van Zijn Zoon.
2. beseffen dat God betrouwbaar is omdat Zijn beloften over de komst van Zijn Zoon zijn vervuld.
3. kunnen twee beloften uit het O.T. noemen waarin de komst van Gods Zoon wordt beloofd.

Bij het maken van de vertelschets en Bijbelstudie is uitgegaan van deze doelen. Het werken met doelen helpt om als leidinggevende gefocust te blijven. Ook is het voor de kinderen gemakkelijker na te vertellen wat ze uit de geschiedenis geleerd hebben.

We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte ook andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de jongeren met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

### Psalmen en liederen

Lofzang van Maria

Psalm 93: 4

Uw macht is groot, Uw trouw zal nooit vergaan

Psalm 98: 1 en 2

Zingt, zingt een nieuw gezang den HEERE;

Hij heeft gedacht aan Zijn genade

Psalm 132: 7 en 12

Tot staving van de waarheid, deed;

Wat vijand tegen Hem zich kant'

Psalm 111: 5

't Is trouw al wat Hij ooit beval

Gele zangbundel

Alzo lief had God de wereld

Bundel Joh. de Heer

Heer, onze God, hoe heerlijk is Uw Naam

### Geloofsleer

In de belijdenisgeschriften wordt de geloofsleer kernachtig weergegeven. Om meer inhoud te geven aan de doelen, kun je onderstaande delen uit de geloofsleer gebruiken in de voorbereiding:

NGB art. 18 Van de menswording van Jezus Christus

HC vr/a 35 De heilige ontvangenis en geboorte van Jezus  
HC vr/a 26 Het nut van de heilige ontvangenis en geboorte van Jezus

## Exegese Lukas 1: 46-55

### Focus

Met de komst van de Heere Jezus vervult de HEERE Zijn beloften en laat Hij zien dat Hij betrouwbaar is. Deze HEERE komt daarom alle lof en eer toe.

### Omschrijving focus

Net als de andere lofzangen draait ook deze lofzang vooral om het loven van God vanwege Zijn goedheid en betrouwbaarheid. De beloften uit het Oude Testament vinden hun vervulling in de Heere Jezus. Waar anderen mochten hopen dat God Zijn beloften vervuld is Maria er getuige van dat Hij het ook doet. De lofzang van Maria kan zo gezien worden als de afsluiting van al de Oudtestamentische lofzangen. We zullen in de laatste Bijbelstudie zien hoe na de komst van Christus in het Nieuwe Testament de lofzang van karakter veranderd.

### Achtergrondinformatie

De lofzang van Maria behoort tot de bekendste lofzangen uit de Bijbel. Vele malen is deze lofzang al op muziek gezet, onder andere door J.S. Bach in zijn *magnificat*. Maria zingt deze lofzang als reactie op de begroeting en lofzang van Elisabeth, wanneer zij bij haar op bezoek gaat. Elisabeth noemt haar 'de moeder van mijn Heere', waardoor Maria er nog een bij bepaald wordt dat ze het kind dat ze meedraagt de lang beloofde Messias is, de Zaligmaker der wereld. Het lied dat ze zingt kent veel overeenkomsten met de lofzang van Hanna (1 Sam. 2:1-10). Ook zit het vol met verwijzingen naar andere Oudtestamentische liederen en passages. Het laat zien hoe dicht Maria bij het Woord leefde. Het hele lied is een herhaling van de beloften van God en de vreugdevolle constatering dat God Zijn Woord houdt.

### Vers 46-47

Maria belijdt hoe ze met heel haar hart en met heel haar levenskracht (*zie!*) de Heere groot maakt. Het woord voor 'Heere' dat ze gebruikt ik *Kurios*, de gebruikelijke naam voor God, maar ook de titel van de Heere Jezus. Hier verwijst het naar de God van het verbond, die Zijn beloften waarmaakt. Vers 46 en 47 vormen een parallel. In vers 47 wordt hetzelfde opnieuw met andere woorden gezegd. Haar diepste innerlijk is verheugd over God. Ze noemt God 'mijn Zaligmaker'. Dit laat zien dat ze beseft dat ze een Zaligmaker nodig heeft en dat alleen God haar zalig kan maken. Ook Maria is een zondares die van genade moet leven. Dit laat direct zien hoe onjuist de Rooms Katholieke gedachte is die van haar een heilige heeft gemaakt, die zondeloos is geboren.

### Vers 48-49

De reden dat ze God met haar hele wezen looft en vol vreugde is, zien we in dit vers. Vol verwondering heeft ze gezien dat de HEERE haar heeft uitgekozen, ondanks haar eenvoudige komaf. Met name de nederigheid van Maria valt hier op. Ze kan zelf nauwelijks begrijpen dat God zulke grote dingen aan haar heeft gedaan. Eeuwenlang zag het volk Israël uit naar de komst van Messias. De grootste eer voor een vrouw was de moeder van de Messias te mogen zijn. Nu heeft God haar uitgekozen... Alle generaties na haar zullen haar gelukkig prijzen. Ze noemt de Heere de Heilige en Almachtige, twee titels die een diepe eerbied voor God inhouden. Deze God heeft grote dingen aan haar gedaan. Elk mens dat de Heere leert kennen en vergeving van zonden ontvangt, zal op zo'n zelfde manier verwonderd zijn over Gods genade.

### Vers 50

Het laatste deel van de lofzang (vers 50-55) is een aaneenschakeling van citaten en verwijzingen uit het Oude Testament, waarin de trouw en macht van de Heere naar voren komt. Het laat zien hoe zij thuis was in het Oude Testament. Ook laat het zien hoe al deze Oudtestamentische beloften hun uiteindelijke vervulling vinden in de komst van de Heere Jezus. Maria haalt Exodus 20 vers 6 aan waar wordt gesproken over Gods barmhartigheid (vers 50). Gods barmhartigheid betekent dat Hij met



liefdevolle zorg omziet naar Zijn volk. Deze liefdevolle zorg bracht Christus aan het kruis. God barmhartigheid is de grond van Zijn verzoenend werk.

### Vers 51-53

Het tweede thema dat Maria aanhaalt is dat God de hooghartige en trotste mensen vernederd en de verachte en onderdrukte mensen verhoogt. Dit thema zagen we ook terug in de lofzang van Hanna, beide lofzangen kennen op dit punt veel overeenkomsten. Het laat zien dat God recht zal doen. Zij die onrecht wordt aangedaan zullen door God in ere hersteld worden. Honger en onrecht worden hier gezien als tekenen van een verloren wereld. Ook hierin kunnen we de lijnen doortrekken naar Christus die kwam om de kwade macht van de satan te overwinnen en Zelf als de Overwinnaar alle macht is gegeven in hemel en op aarde. Het laat zien dat Jezus niet alleen kwam voor de geestelijke nood, maar dat door Zijn offer ook de sociale en politieke orde vernieuwd wordt. In het koninkrijk van Christus is geen ruimte voor ziekte, armoede, honger en pijn.

### Vers 54-55

In deze laatste verzen komt opnieuw de barmhartigheid ter sprake die ook al in vers 50 aan de orde kwam. De belofte aan Abraham (zie Gen 12:1-3, Gen. 17:4-8 en Gen 22:16-18) wordt in de Heere Jezus Christus vervuld. Het laat zien dat heel het verbond met Abraham uiteindelijk uitloopt op de komst van Christus. De HEERE heeft omgezien naar Zijn volk Israël. Niet vanwege hun daden, maar vanwege Zijn barmhartigheid.

## Gebedspunten voordat de kinderen naar huis gaan

- Dank God voor Wie Hij is en dat Hij doet wat Hij zegt.
- Bid of de Heere ons wil leren Hem te vertrouwen en Hem te geloven op Zijn Woord.
- Bid of de Heere Jezus ook onze Zaligmaker wil zijn.
- Bid of de Heere ons wil leren Hem te loven en prijzen om Zijn goedheid en genade.

## Vertelschets

### Intro

Heb je ook weleens haast gehad? Omdat je iets heel leuks ging doen? Je pakte snel al je spullen, en ging op weg. Dat is ook zo bij Maria. Waar wil ze graag naar toe? Naar haar nicht, Elisabet! Want Maria heeft een hele bijzondere boodschap gekregen van de engel. Zij, Maria, krijgt een kindje! En niet zomaar een kindje! Nee, haar Kind zal de beloofde Messias zijn. Ze moet Hem Jezus noemen. Want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden. En haar nicht, Elisabet, die al veel ouder is dan zij, zal ook een kindje krijgen! Dat heeft de engel verteld.

### Beginzin

Maar met wie kan Maria er nu over praten? Maria heeft het vast niet tegen haar burens verteld, want die begrepen er toch niets van. Nee, Maria kan er alleen maar met iemand over praten die net zo blij is als zij. Dat is haar oude nicht Elisabet! Allebei zijn ze blij omdat de Heere voor een heel groot wonder zorgt.

### Maria en Elisabet

- Maria moet ongeveer 160 km. lopen van Nazareth naar het bergland Judea. Dat betekent dat ze zo'n 4 à 5 dagen onderweg is.
- Maria komt in het huis van Zacharias. Daar begroet ze Elisabet.
- Het kindje in de buik van Elisabet springt op bij deze begroeting. Elisabet heeft het kindje misschien al vaker gevoeld, maar deze keer is het anders. Het lijkt alsof het kindje zijn moeder moet laten weten dat de Zaligmaker dichtbij is, van wie hij de voorloper zal zijn. De Heilige Geest zorgt hiervoor.

- Elisabet is vervuld met de Heilige Geest. Ze weet dat de Messias dichtbij is. Ze roept het uit 'Gezegend ben je onder de vrouwen, en gezegend is de Vrucht in jouw buik'. Waarom wil de moeder van haar Heere bij haar komen? Eigenlijk komt de Heere Zelf nu bij haar! Dat heeft ze niet verdiend.
- Elisabet vertelt Maria dat het kindje in haar buik bewoog toen Maria haar groette.

### De lofzang van Maria

- Maria is vast moe geweest toen ze zo'n lange reis had gemaakt. Maar daar denkt ze niet ze niet aan. Ze gaat de Heere loven. Het Kind in haar buik is haar Zaligmaker. Ze is zelf zondig, daarom heeft ze iemand nodig die haar zalig maakt. En dat is Jezus, haar Heere!
- Hoe langer Maria er over na denkt, hoe meer ze de Heere wil danken en loven. Al eeuwenlang hebben de mensen gebeden of de Messias al gauw zou komen. En nu komt Hij, en zij mag Zijn moeder zijn! Zij, een heel gewoon, arm meisje, mag de moeder zijn van de Heilige en Machtige Zoon van God.
- De Heere is barmhartig. Dat betekent dat Hij Zijn volk niet vergeet, maar juist voor hen zorgt. Dat doet Hij ook nu, want Hij zorgt voor een Zaligmaker!
- De Heere zorgt voor de nederige, arme mensen. De hoogmoedige mensen vernedert Hij. Zij zijn niet belangrijk voor de Heere. Hij gaat juist zorgen voor de nederige mensen, die hulp nodig hebben! De mensen die honger hebben, geeft Hij te eten. De rijken worden weggestuurd. Maar de mensen die moe zijn, mogen bij Hem uitrusten. De mensen die dorst hebben, mogen bij Hem komen en drinken. Heb jij al genoeg in deze wereld? Heb je hem niet nodig? Dan ben je niet welkom bij Hem. Alleen arme zondaren, die een Zaligmaker nodig hebben, kunnen geholpen worden door de Zoon van God. In het Koninkrijk van God is geen pijn, geen armoede, geen ziekte of pijn.
- De HEERE heeft heel lang geleden al aan Abram beloofd dat hij een groot nageslacht zou krijgen en dat de Verlosser zou komen. God doet wat Hij belooft!

### Slotzin

Maria's lofzang zingen we nog steeds. We zingen over Zijn heilige Naam, en over de nederige en de trotse mensen. Is Hij al jouw Zaligmaker? Dan kun je het met je hele hart zingen: 'Mijn ziel verheft Gods eer; mijn geest mag blij den Heer' mijn Zaligmaker noemen'. Zing je mee?

## Antwoorden Bijbelstudie

1. A. De Overwinnaar van de duivel is aan Adam beloofd in Genesis 3:15.  
De Overwinnaar van de duivel is de Heere Jezus.  
B. Abram moest zijn zoon gaan offeren. Met het Zaad wordt de Heere Jezus bedoeld.  
C. De Heere Jezus is voor eeuwig Koning.  
D. In Bethlehem zou de beloofde Messias geboren worden.

In elke tekst gaat het over de beloofde Messias. Laat de kinderen bijvoorbeeld onderstrepen met welke woorden de Heere wordt aangeduid.

Of: wat voor nieuws horen de mensen over de Messias bij het horen van deze tekst? (Hij zal sterker zijn dan de duivel, nakomeling van Abraham, Koning tot in eeuwigheid, geboren in Bethlehem.)

Naast deze vier teksten zijn er nog heel veel andere teksten te noemen waar het gaat over de beloofde Messias. Welke kennen de kinderen nog meer? Wellicht noemen ze

...want er zal een Rijsje voortkomen...

...en men noemt Zijn Naam...

...de scepter zal van Juda niet wijken, totdat Silo komt...

...Ik zal, dus sprak Hij, uwe Zoon eens zetten op uw glorietroon....

...zie een maagd zal zwanger worden en een Zoon baren en Zijn Naam IMMANUEL heten...

Benadruk de laatste zin. Al die eeuwen hebben mensen gewacht, verlangt. Wanneer zal Hij komen? God doet wat Hij belooft!!

2. Met behulp van de Bijbel kunnen de kinderen zelf de woorden op de juiste plek invullen. Als vier kinderen steeds een zin oplezen, kan de rest controleren of zij hetzelfde hadden.
3. Welk vers vinden de kinderen mooi? Waarom? Ieder antwoord daarover is persoonlijk. Een mooie vraag om ruimte en waardering te geven aan de persoonlijke inbreng van de kinderen. Als ze niet durven, begin dan zelf.

Welke woorden uit de lofzang van Maria vinden de kinderen lastig? Praat hier met de kinderen over.

Als je tijd genoeg hebt, kun je de opgeschreven woorden even inventariseren op een bord of groot stuk (behang)papier. Kinderen zien dan dat het niet raar is om iets niet te begrijpen, want ze zijn de enigen niet. Welk woord is door meerderen opgeschreven? Wie kan uitleggen wat dat woord betekent?

Zing een vers van de lofzang. Misschien welk dat vers dat een kind zo bijzonder aansprak. Of juist dat vers met dat woord wat je zo moeilijk vond.

Antwoorden rebus:

eeuwig, genadig, barmhartig. Weten de kinderen wat deze woorden betekenen? Leg ze zo nodig uit.

Eigenschappen van God noemen we ook wel Zijn deugden.

Welke weten de kinderen nog meer te noemen?

Bijvoorbeeld: onveranderlijk, alomtegenwoordig, rechtvaardig, wijs, goed.

## Extra verwerking voor kinderen van 6-8 jaar.

Voor de kinderen van 6-8 jaar is het Bijbelstudieboekje vaak te moeilijk en te veel. Voor hen is in het verleden bij iedere Bijbelstudie een apart A4 vel gemaakt, met 1 verwerking, waardoor zij aan de slag gaan met wat ze in het Bijbelverhaal gehoord hebben.

De woorden die bij de lofzang van Maria horen zijn: zingen, blij, heilig, machtig, Zaligmaker, dienstmaagd.

Bespreek daarna vraag twee uit de Bijbelstudie.

De kinderen kunnen achterin hun psalmbijbeltje de lofzang opzoeken. Beperk je bijvoorbeeld tot vers 1 en 3. Misschien dat ze vers 7 of 8 ook kennen.

Als je een bord of scherm hebt, kun je de tekst van vers 1 of 3 ook groot projecteren. Of geef de tekst op een vel papier met een kleurpotlood. Onderstreep twee woorden die je niet begrijpt. Vergelijk dit met elkaar.

Naam: .....

## De lofzang van Maria

Welke woorden horen bij de lofzang van Maria? Kleur die woorden.  
Natuurlijk mag je daarna de plaat mooi inkleuren.

ZINGEN

VERDRIET

ZALIGMAKER

BLIJ

HEILIG

MACHTIG

PIJN

BANG

DIENSTMAAGD



Zing met elkaar de lofzang van Maria.  
Bespreek vraag 2 van de Bijbelstudie.

## Verwerking

### Schilderij lofzang van Maria

Zoek (oude) bladmuziek van de lofzang van Maria. Via deze link is onderstaande afbeelding te vinden: [http://www.dbnl.org/tekst/deke001chri01\\_01/deke001chri01\\_01\\_0111.php](http://www.dbnl.org/tekst/deke001chri01_01/deke001chri01_01_0111.php).

**M**ijn ziel verheft Gods eer: Mijn geest mag  
bij/ den Heer mijn Zaligmaaker noemen/ Die/  
in haar' laagen staat/ Zijn dienstmaagd niet  
versmaadt/ Maar van Zijn gunst doet roemen.  
2. Want ziet/ om 's Heeren daen/ Zal elk  
geslacht voortaan/ Alom mij zalig spreken;  
Wijl God/ naa ramp en leed/ Mij groote  
dingen deed; Nu is Zijn magt gebleeken.  
3. Hoe heilig is Zijn naam! Laat volk bij  
volk te zaam' Barmhartigheid verwagten:  
Nu Hij de zaligheid/ Dooz die Hem vereert/

Print het uit op A4 en geef het een ouderwetse look door het voorzichtig in te wrijven met een nat theezakje. Laat het goed drogen. Het blad kan vervolgens versierd worden met bijvoorbeeld gedroogde bloemen, met gekleurde linten, stickers, enzovoorts. Laat de kinderen een lijstje meenemen zodat het een mooi schilderij wordt.

### Maria bij Elisabeth



De ontmoeting van Maria en Elisabeth is na te maken met deze bouwplaat: <http://www.samueladvies.nl/images/stories/werkjes/ak576.pdf>

## Puzzel

Het werkblad staat op de volgende bladzijde.

De woorden die van boven naar beneden te lezen zijn: lofzang (van) Maria. Deze lofzang is te vinden in Lukas 1: 46-55.

## Stamboom

Je kunt het hierna volgende blad gebruiken. Maar het is ook mogelijk om de kinderen achterin het Bijbelstudieboekje een stamboom te laten tekenen. Dit is geschikt voor de oudere kinderen, bijvoorbeeld van groep 7 en 8. De jongere kinderen kunnen een paar namen uit de geslachtslijn van de Heere Jezus opschrijven op de stippellijnen.

**Puzzel**

**De lofzang van Maria**

Naam: .....

Zoek de antwoorden op in je Bijbel. Je kunt ze vinden in Lukas 1:26-46.  
Schrijf de antwoorden in de hokjes.

- 1. Hoe heette de engel die Maria vertelde dat ze de moeder zou worden van de Heere Jezus? (Vers 26)
- 2. Door Wie was deze engel gezonden? (vers 26)
- 3. Met wie was Maria ondertrouwd? (vers 27)
- 4. In welke plaats woonde Maria? (vers 26)
- 5. Hoe wordt Maria genoemd? (vers 27)
- 6. Wat was Elisabeth van Maria? (vers 36)
- 7. De Heilige ..... zal over Maria komen. (vers 35)
- 8. Wie maakte er een lofzang? (vers 46)
- 9. Maria ging naar een stad in ..... (vers 39)
- 10. Met wie was Elisabeth getrouwd? (vers 40)
- 11. Bij Elisabeth sprong het kindje op in haar ..... toen ze Maria groette. (vers 41)
- 12. En ..... is zij, die geloofd heeft; (vers 45)

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

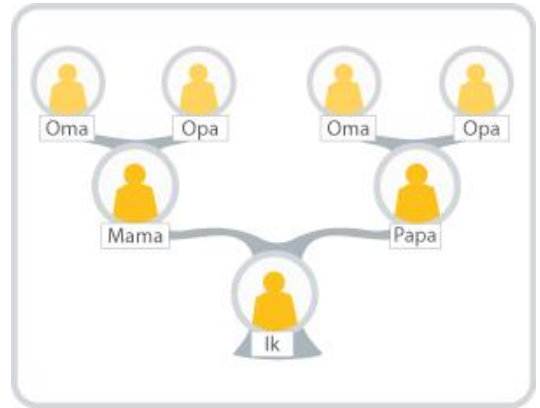
12

Van boven naar beneden lees je: ..... van .....  
Deze lofzang staat in Lukas 1 : ..... t/m .....

Naam: .....

## Stamboom

Je weet vast wel wat een stamboom is. Daarin staan alle mensen die bij dezelfde familie en hetzelfde geslacht horen. Je vader en moeder staan erin, je opa en oma, en de vader en moeder van je opa en oma en ga zo maar door.



Weet jij welke mensen bij de familie van de Heere Jezus horen? Schrijf er zoveel mogelijk op! Als je het niet meer zelf kunt bedenken, kun je kijken in Mattheüs 1.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Teken hieronder zelf een stamboom.



## 5. De lofzang in de hemel

Bijbelgedeelte lezen voorafgaand aan de Bijbelstudie: Openbaring 4:8-11, 5:8-14

Als je dit gedeelte gaat vertellen, kun je beter een ander gedeelte met de kinderen lezen. Dan horen ze niet twee keer hetzelfde. Kies bijvoorbeeld Jesaja 6:1-5. Net als Johannes krijgt Jesaja in een gezicht de Heere te zien in de hemel. Ook Jesaja ziet de engelen rond Gods troon en hoort het driemaal "Heilig!" zingen. Bespreek dit aan de hand van een aantal vragen. Bijvoorbeeld: wie is de ik? / Wie ziet hij? Maar de Heere is toch in de hemel? Hier gebeurt dus iets bijzonders. Vertel eens, wat ziet Jesaja? Wat roepen de engelen?

Denk je er ook wel eens aan hoe het zal zijn in de hemel? Hoe zal het zijn? Wat zul je horen? In de Bijbelstudie van vandaag leren we nog meer hierover.

### Doel

De kinderen

1. *weten* dat er in de hemel een eeuwige lofzang voor God gaande is.
2. *beseffen* dat ze alleen door het liefhebben en dienen van God deel zullen hebben aan het eeuwige leven en de hemelse lofzang.
3. *kunnen* de woorden en het doel van de hemelse lofzang noemen.

Bij het maken van de vertelschets en Bijbelstudie is uitgegaan van deze doelen. Het werken met doelen helpt om als leidinggevende gefocust te blijven. Ook is het voor de kinderen gemakkelijker na te vertellen wat ze uit de geschiedenis geleerd hebben.

We beseffen dat er uit het Bijbelgedeelte ook andere lijnen zijn te trekken. Het is echter belangrijk om de jongeren met een samenhangende boodschap in aanraking te brengen.

### Psalmen en liederen

Psalm 118:14

Gij zijt mijn God, U zal ik loven

Psalm 145:4

Al wat Gij wrocht zal juichen tot Uw eer

Psalm 146:8

't Is de HEER' van alle heren

Psalm 148:1

Looft God, zingt eeuwig 's HEEREN lof

Uit aller mond

Heilig, heilig, heilig, Heere God almachtig

Uit aller mond/Zangbundel

Gij zijt waardig

Zangbundel

Ere zij aan God de Vader

Zangbundel

Glorie aan God

Zangbundel

Jezus Christus, ik aanbid U, heilig is Uw Naam

Zangbundel

Majesteit, groot is Zijn majesteit

### Geloofsleer

In de belijdenisgeschriften wordt de geloofsleer kernachtig weergegeven. Om meer inhoud te geven aan de doelen, kun je onderstaande delen uit de geloofsleer gebruiken in de voorbereiding:

HC vr/a 52

De troost van de wederkomst is, dat God Zijn uitverkorenen tot Zich in de hemelse blijdschap en heerlijkheid nemen zal.

HC vr/a 58

De zaligheid na dit leven is bedoeld om God eeuwig te prijzen. In het aardse leven kunnen we daarvan al een 'beginsel' in ons hart hebben.

NGB art. 37

Alle uitverkorenen zullen in het laatste oordeel gekroond worden met heerlijkheid en eer. Zij verwachten die dag met groot verlangen.

DL H2, art. 9

De uitverkorenen zullen tot één vergaderd worden en zij zullen hun Bruidegom in eeuwigheid prijzen.

## Exegese Openbaring 4:8-11 en 5:8-14

### Focus

In de hemel wordt teruggezien op wat God gedaan heeft en mag de dankbare lofzang klinken 'Hij heeft het gedaan'. Ook jij mag, als je de Heere Jezus lief hebt, op zo'n wijze terugzien op Gods reddend handelen in Christus en deelnemen aan die eeuwige lofzang.

### Omschrijving focus

Door de komst van Christus is het karakter van de lofzang veranderd. Het Oude Testament zag uit naar Gods definitieve ingrijpen door Christus. Het Nieuwe Testament ziet erop terug dat God heeft ingegrepen. De lofzang 'Hij zal het doen' verandert in de lofzang 'Hij heeft het gedaan.' Dat zien we ook in dit hemelse loflied. Terugkijkend mogen de heiligen vol verwondering uitroepen dat God het heeft gedaan. Dit laat zien dat wij vandaag de dag misschien nog wel tien keer meer reden hebben om God te loven dan de mensen in het Oude Testament. De lofzang hier op aarde van de Kerk van Christus is een vooruitwijzing naar de eeuwige lofzang in de hemel. Daar zullen al de zijnen met één stem God grootmaken.

### Achtergrondinformatie

Openbaring is niet het eenvoudigste Bijbelboek. Toch is het ook een zeer indrukwekkend Bijbelboek, waarin ons een blik gegund wordt in de toekomst en in de hemelse heerlijkheid. Het Bijbelboek is bedoeld als bemoediging aan de verdrukte gelovigen. Het laat zien dat de geschiedenis door God geschreven wordt en op weg is naar de vernieuwing. Het laat zien dat God in de hemel regeert en zal overwinnen. Verschillende keren mag Johannes een blik in de hemel werpen. Opvallend is dat ook daar gezongen wordt. De mogelijkheid om te zingen is één van de grote gaven van God aan mensen, die ook op de nieuwe aarde niet verloren zal gaan. Het doel van de mens was om God te loven. De stem is bij uitstek het middel waardoor God geloofd kan worden.

In Openbaring 4 en 5 mag Johannes voor het eerst een blik werpen in de hemel. De Heere Jezus Zelf laat het hem zien. Wat hij ziet is zeer overweldigend. Alles roept de eer, macht en heerlijkheid van God uit. De beschrijving zit vol symboliek. Midden in de hemel ziet Hij de HEERE op een troon zitten. Om Hem heen vier dieren en 24 ouderlingen. Het zijn deze hemelse wezens die de lof aan God zingen. De 24 ouderlingen staan symbool voor de 12 stammen en de 12 apostelen, ofwel alle ware gelovigen. De vier dieren staan symbool voor alle verkondigers van het evangelie.

### Openbaring 4:8-11

#### Vers 8

In dit vers eindigt Johannes de beschrijving van wat hij ziet. Behalve iets te zien is er in de hemel ook iets te horen. De vier dieren zingen een loflied. Onophoudelijk zingen en eren ze God. Ze prijzen God vanwege Zijn heiligheid en Almacht. Hij is Degene die de geschiedenis, het heden en de toekomst in de hand heeft. Het driemaal heilig hoorden we ook in Jesaja 6, wanneer Jesaja een blik in de hemel werkt. Het laat zien dat het in de hemel alleen draait om de eer en de heiligheid van God.

#### Vers 9-10

Als in een soort beurtzang antwoorden de 24 ouderlingen op de lofzang van de vier dieren. De lofzang brengt tot aanbidding van de Heere die op de troon zit. Ze onderwerpen Zich aan Hem door hun kronen voor Hem neer te werpen. Hiermee erkennen ze de HEERE als de enige en almachtige Machthebber van deze wereld. Verschillende malen wordt Hij 'Die in alle eeuwigheid leeft' genoemd. Opnieuw een eretitel die wijst op Gods grootheid.

#### Vers 11

De 24 ouderlingen zingen net als de vier dieren een loflied op God. Ze prijzen Hem vanwege Zijn werk als Schepper en onderhouder van de wereld. Alles in de wereld wordt bestuurd door de wil van God en daarom moet Hij ook alle eer ontvangen. Waar de ongelovige in de wereld rondkijkt en God aanklaagt ('waarom?'), daar brengt het de hemelse wezens tot een lofzang op de macht van de HEERE.

## Openbaring 5:8-14

### Vers 8

In het gedeelte hiervoor werd de Heere Die op de troon zat geloofd en geprezen. Nu ziet Johannes hoe midden voor de troon een Lam staat. Dit Lam staat symbool voor de Heere Jezus Christus. Het beeld van een lam duidt op Zijn vernederende maar ook verzoenende dood aan het kruis. De hoornen wijzen op Zijn kracht, de ogen op Zijn alwetendheid. Christus wordt hier met even veel macht en heerlijkheid beschreven als de Heere Zelf. Dit laat zien dat Jezus God is. Het Lam neemt een boekrol uit handen van de Heere. Deze boekrol bevat het plan dat God met deze wereld heeft. Het zal zo meteen stukje bij beetje door het Lam ontrold worden, waardoor telkens iets van dit plan openbaar komt. In vers 8 ontvangt het Lam dit boek om het te openen. Dit leidt ertoe dat al de hemelse wezens, de vier dieren en 24 ouderlingen, voor het Lam zich neerbuigen, zoals ze zich eerder voor de Heere hebben neergebogen. Ze hebben nu ook elk een muziekinstrument, een harp (*cithers*) in hun hand. Ook door deze muziek wordt de Heere in de hemel geloofd! Verder hebben ze ook schalen (*fiolen*) vol reukwerk vast, die symbool staan voor de gebeden van de gelovigen.

### Vers 9-10

In het Oude Testament lezen we van een nieuw lied dat voorkomt vanuit een hart dat ervaren heeft dat de HEERE Zijn beloften heeft vervuld en de verzoening heeft aangebracht (zie Ps. 33:3, Ps.96:1 en Ps. 144:9). Hier wordt dat nieuwe lied gezongen. Het lied is gericht aan het Lam, Jezus Christus, die 'staat als geslacht'. Door Zijn verzoenend lijden en sterven is Jezus Degene Die waardig is om die boekrol te openen. De gelovigen in de hemel belijden dat Jezus hen heeft gekocht met Zijn bloed en heeft gered van de verlorenheid. De gelovigen mogen delen in de overwinning van Christus en met Hem regeren over deze aarde. Allerlei soorten mensen, uit alle volken en talen, worden door Hem zalig gemaakt. In Hem zijn ze meer dan overwinnaars.

### Vers 11-12

Na de vier dieren en 24 ouderlingen, die eerst afzonderlijk en toen gezamenlijk hun lofzang zongen, horen we nu ook hoe al de engelenlegers invallen en God loven. Een ontelbaar leger aan engelen bezingt de macht en heerlijkheid van het Lam. Het is één machtige, dreunende stem van vele duizenden die allemaal de Heere loven. Het geeft blijk van een diepe eensgezindheid, die op aarde helaas nooit gevonden wordt. Zij herhalen het lied van de vier dieren en 24 ouderlingen. Met zeven woorden wordt de lof aan het Lam bezongen.

### Vers 13

Niet alleen heel de hemel, maar ook heel de aarde looft het Lam. Iedereen is dank verschuldigd aan het Lam, Dat met Zijn bloed de gelovigen gered heeft van de ondergang en de wereld bevrijdt uit de macht van de satan. Dit laat zien hoe uiteindelijk iedereen de macht van Christus zal moeten erkennen. Het blikk vooruit op de tijd waarop er op aarde letterlijk geen wanklank meer zal vallen.

### Vers 14

De vier dieren en 24 ouderlingen stemmen in met de woorden van al de schepsels in het voorgaande vers. De vier dieren bevestigen het loflied met een 'amen', het zal waar en zeker zijn. Opnieuw vallen de 24 ouderlingen neer. Het lijkt een zich altijd herhalend schouwspel te zijn, waaraan geen einde komt. Tot in alle eeuwigheid worden de Heere en het Lam groot gemaakt. Later zien we ook hoe de gelovigen die volhard hebben met dit loflied meezingen (Openb. 15:2-4) en hoe een grote schare de lof en eer aan God zingt (Openb. 19:1-8). Ook daar zien we dat men terugziet op wat God gedaan heeft.

## Gebedspunten voordat de kinderen naar huis gaan

- God is alle lof, aanbedding en eer waard. Vraag of we onze stem vooral daarvoor zullen gebruiken (in spreken, zingen en bidden).
- God wil niets liever dan dat wij bij Hem zullen zijn in de hemel. Dank, dat we door Zijn genade terug mogen komen bij Hem en kind van Hem kunnen zijn.
- Bid of we God met hart en ziel mogen dienen en liefhebben. Dan zullen we na ons sterven meezingen in het hemels koor.

## Intro

### Voorafgaand aan je Bijbelstudie of vertelling.

Vul een emmer met droog, zacht zand of met water. Laat zichtbaar voor de groep het zand of het water door je vingers lopen. Vraag aan de kinderen hoeveel korrels/druppels er in de emmer zullen zitten. Natuurlijk is het onmogelijk een goede schatting te doen. En dit is dan nog maar een emmer! Stel nu, dat je twee of vijf emmers zou hebben. Dan wordt het schatten alleen maar moeilijker. Leg de link naar een koor. Vraag de kinderen of zij een groot koor kunnen opnoemen. Hoeveel mensen zitten er ongeveer op een heel groot koor? Dat zullen er misschien 200, 250 zijn. Groter zijn koren vaak echt niet. Toch is er een koor, dat nog meer zangers heeft dan de korrels zand of druppels water, die je net liet zien. Zo'n koor zingt er bij God in de hemel. Alle kinderen van God mogen voor eeuwig bij Hem zijn. Ze eren en loven Hem door zonder ophouden voor Hem te zingen: 'Halleluja!'. Dat koor is ontelbaar groot en elke dag komen er nog nieuwe zangers bij. Weten de kinderen of er ook een plek voor hén is in het hemels koor?

*Of:*

Neem een geluidsdrager mee en speel voor de kinderen een gedeelte af van het 'Halleluja' uit de Messiah van Handel. Begin hierover een gesprek met de kinderen. Kunnen ze de tekst verstaan? Horen ze welk woord het koor in het refrein zingt? Wat betekent het woord 'halleluja'? Het koor zingt dus eigenlijk 'looft de Heere!'. Denken de kinderen dat het een groot koor is? Kunnen ze dat horen? Vinden ze de manier, waarop er gezongen wordt, mooi? Zo'n zelfde koor, maar dan nog veel mooier en groter, zingt er bij God in de hemel. Alle kinderen van God mogen voor eeuwig bij Hem zijn. Ze eren en loven Hem door zonder ophouden voor Hem te zingen: 'Halleluja!'. Dat koor is ontelbaar groot en elke dag komen er nog nieuwe zangers bij. Weten de kinderen, of er ook een plek voor hén is in het hemels koor?

*Of:*

Laat een bordje "gereserveerd" zien, zoals gebruikt wordt in de kerk bij een speciale dienst om zitplaatsen te reserveren voor gasten. Vraag of de kinderen het bordje herkennen en of ze weten waarvoor het dient. Leg de link naar een koor door te vertellen dat degelijke bordjes ook wel gebruikt worden bij een concert. De Heere heeft ook plaatsen gereserveerd in de hemel, bedoeld voor Zijn kinderen. Hij weet Wie zangers zullen zijn in het hemelse koor. Maar Zijn koor is nog niet compleet! De hemel is nog niet vol. Elke dag komen er nog zangers bij! Zijn de kinderen al zeker van hun plek in het koor? Is hún plek al gereserveerd?

## Vertelschets

### Beginzin

*Heeft iemand ooit gezien wat er in de hemel is? Nee! Geen mens, behalve de apostel Johannes. Als hij op het eiland Patmos is, laat God hem in de hemel kijken.*

### Wat Johannes ziet

- God zit op de troon, Hij is Koning. Voor de troon is een zee van glas.
- Voor de troon staat het Lam: de Heere Jezus Christus, Gods Zoon.
- Er is een oogverblindende schittering en fonkeling van licht en kleuren, alsof honderden edelstenen in het licht van een felle zon ronddraaien.
- *Kun jij zomers recht tegen de zon in kijken? Nee he?! Zó schittert in de hemel de grootheid en de macht van God.*
- Johannes ziet 24 ouderlingen, met witte kleren en kronen op hun hoofd. Ze hebben harpen in hun hand en gouden schalen.
- Hij ziet vier dieren, met ogen van voor en van achter en zes vleugels.

- Hij ziet een menigte van engelen en gelovigen rondom de troon. Niemand kan ze tellen, zoveel als het zand bij de zee. *Probeer je dat eens voor te stellen ...*

### Wat Johannes hoort

- Iedereen die in de hemel is, jubelt en zingt. Er klinkt bazuingeschal en harpmuziek.
- Het is een lied zonder begin en zonder einde. Het is een loflied dat al aan de gang is en nooit meer stopt.
- Het lied is een jubel op de Persoon van God: "Heilig, heilig, heilig is de Heere God, de Almachtige, Die is en Die was en Die komen zal." God is de Schepper van en Heerser over alle dingen.
- Het lied is ook een jubel op het werk van God: "U hebt ons gekocht met Uw bloed". Door het lijden en sterven van de Heere Jezus zijn Zijn kinderen gered van de dood en mogen ze eeuwig in de hemel bij Hem zijn.
- *Ben jij gered door de Heere Jezus? Is Hij ook voor jÓuw zonden gestorven?*

### Het doel van de hemelse lofzang

- Alle leden van het hemelkoor knielen voor God neer en aanbidden hem. In hun lied zingen ze over Zijn heerlijkheid en macht.
- Ze prijzen en loven God. Hij is alle eer waard, want Hij is heilig en almachtig. Hij leeft tot in eeuwigheid.
- *Ook jij mag je stem of je muziekinstrument gebruiken voor het prijzen en aanbidden van God. Hij is ook jouw Schepper en Heerser over je leven.*
- Het koor sluit af met de woorden uit het Onze Vader: "Van U is de kracht en de heerlijkheid tot in eeuwigheid. Amen!"

### Slotzin

*Er is nog plaats in het koor van God, ook voor kinderen zoals jij! Hij wil niets liever dan dat jij je zondige leven in de steek laat en terugkeert naar Hem. Wacht niet langer en dien Hem. Heb Hem lief met heel je hart!*

## Antwoorden Bijbelstudie

Denk je er ook wel eens aan hoe het zal zijn in de hemel? Hoe zal het zijn? Wat zul je horen? Verlang je er naar? Misschien heb je net als het meisje op de plaat ook wel eens zo'n moment dat je daarover nadenkt. Hier op aarde klinkt het zingen soms al zó mooi. Straks zal het nóg mooier zijn.

- 1) Openbaring 4:8
  - a) "Heilig, heilig, heilig is de Heere God, de Almachtige, Die was en Die is en Die komen zal".
  - b) Voor God, de Drie-enige: Vader, Zoon en Heilige Geest.
- 2) Door het lied krijgt God alle *heerlijkheid, eer, dankzegging* en *aanbidding*.
- 3) Met het Lam wordt de Heere Jezus Christus bedoeld, Die voor onze zonden als een Lam geofferd is en gestorven is aan het kruis.
- 4) Openbaring 5:9
  - Het Lam is geslacht – de Zoon van God is aan het kruis gestorven.
  - De Heere Jezus heeft ons gekocht met Zijn bloed – omdat de Heere Jezus stierf, kunnen onze zonden vergeven worden.
  - Uit alle geslacht, taal, volk en natie – God wil het hart van mensen uit alle delen van de wereld.

Je ziet een foto van een oceaan en van een zandstrand. Hoeveel druppels zijn er in de oceaan? Hoeveel zandkorrels op het strand? Het is niet te doen om die te tellen. Niet te tellen is ook het engelenkoor. Lees maar mee in vraag 5.

5) Om de kinderen een idee te geven hoe groot het koor is, laten we hen rekenen met de getallen die worden genoemd. Natuurlijk zijn de getallen uit de Bijbel denkbeeldig, ze hebben slechts een symbolische betekenis. Ze willen vooral benadrukken dat het om een ontelbare menigte gaat.

$10.000 \times 10.000 = 100.000.000$  (=1 miljard).

Als je dan ook nog  $1.000 \times 1.000$  doet =  $1.000.000$ . Vervolgens kun je beide getallen vermenigvuldigen:  $100.000.000 \times 1.000.000 = 100.000.000.000.000$  (een 1 met 14 nullen!).

Vraag aan de kinderen of ze dit getal kunnen uitspreken. Waarschijnlijk levert dat moeilijkheden op.

Op [www.neoweb.nl](http://www.neoweb.nl) vind je de volgende omschrijvingen:

Miljoen	= 1 met 6 nullen
Miljard	= 1 met 9 nullen
Biljoen	= 1 met 12 nullen
Biljard	= 1 met 15 nullen
Triljoen	= 1 met 18 nullen
Triljard	= 1 met 21 nullen

Volgens dit lijstje hebben we net het getal 'honderdbiljoen' uitgerekend. Het aantal hemelse koorleden gaat ons begrip te boven!

Ter vergelijking: de huidige wereldbevolking heeft een omvang van ongeveer 7.479.358.600 (lees: zevenmiljard-vierhonderdnegenenzeventigmiljoen-driehonderdachtenvijftigduizend-zeshonderd) mensen (bron: [www.worldometers.info](http://www.worldometers.info)). Het hemelse koor overtreft dus véruit de gehele wereldbevolking! Onvoorstelbaar ...

6) Openbaring 5:12 en 13

- lemand die de eer verdient, moet die ook krijgen. De eer (van iets) moet gegeven worden aan de persoon, die ze verdient en niet aan iemand anders.
- Kracht, rijkdom, wijsheid, sterkte, eer, heerlijkheid en dankzegging.

## Extra verwerking voor kinderen van 6-8 jaar.

Voor de kinderen van 6-8 jaar is het Bijbelstudieboekje vaak te moeilijk en te veel. Voor hen is in het verleden bij iedere Bijbelstudie een apart A4 vel gemaakt, met 1 verwerking, waardoor zij aan de slag gaan met wat ze in het Bijbelverhaal gehoord hebben.

Zie de volgende pagina. Print deze voor de kinderen uit op stevig, wit papier.

Nodig: viltstiften of kleurpotloden, prikpenen, priklappen, naalden, dun gekleurd draad.

Behandel eerst de denkvraag. Kunnen de kinderen zich uit de vertelling herinneren, wat er te horen en te zien is in de hemel?

In de hemel klinkt muziek. Er zijn bazuinen en harpen. Hier zie je een harp.

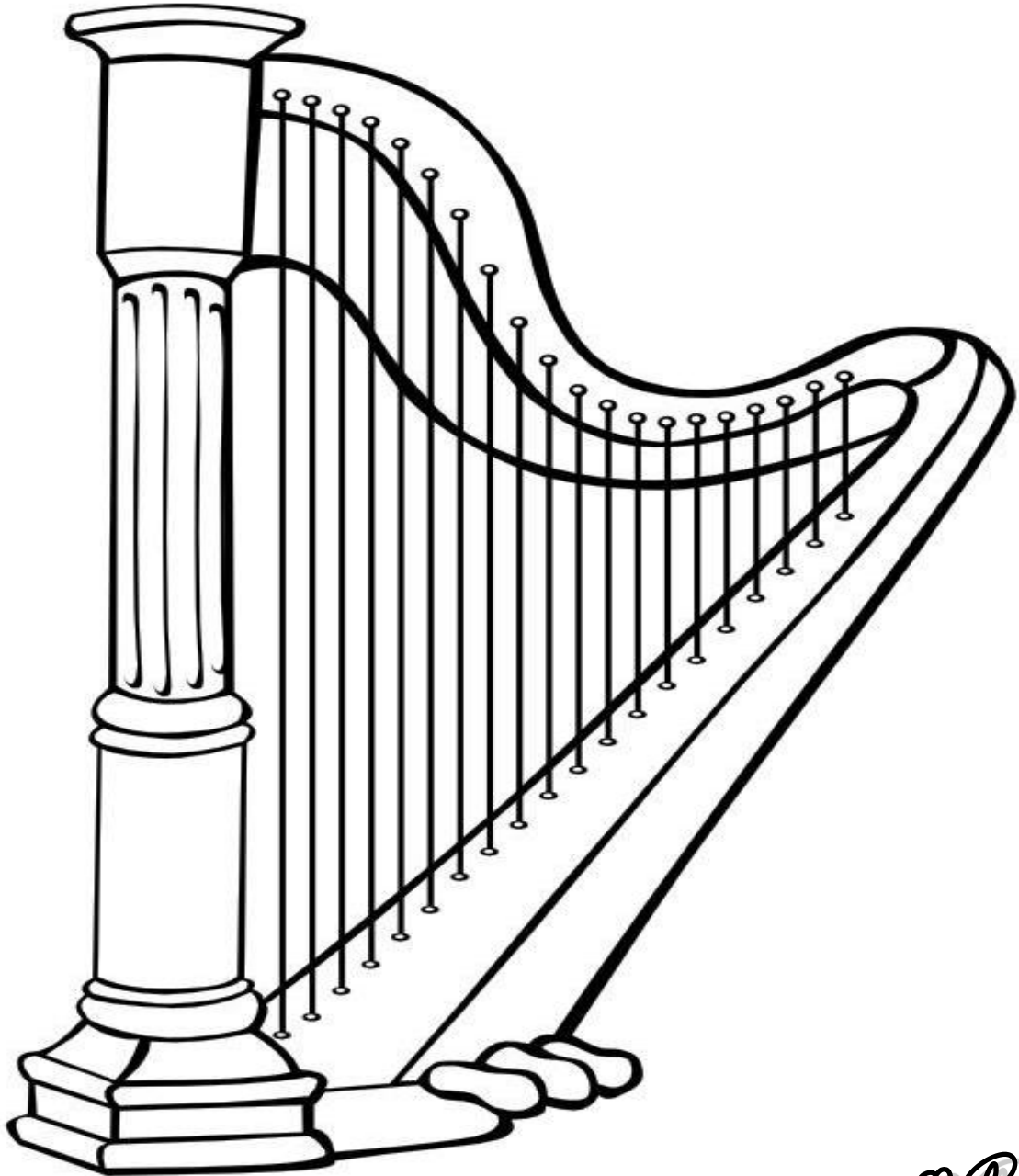
- Kleur de harp mooi in.
- Prik alle gaatjes open met een prikpen.
- Kies een draad en rijg hem in de naald.
- Prik de draad nu door de gaatjes heen, waarbij je de lengte van de snaar volgt.

In de hemel wordt ook gezongen. Alle engelen en kinderen van God zingen een prachtig lied: "Heilig, heilig, heilig is de Heere!". Daarmee eren en aanbidden ze God.

- Kleur de letters van het lied mooi in.

Naam: .....

## De lofzang in de hemel



*Heilig is de Heere!*



Denkvraag: Wat hoor en zie je in de hemel?

## Verwerking

Knutselen: trompet/bazuin of harp.



Zie [www.pinterest.com/hhjooppinterest/](http://www.pinterest.com/hhjooppinterest/). Kijk bij 12- Bijbelstudie Lofzangen.

**Puzzelen: Invulpuzzel of woordzoeker**

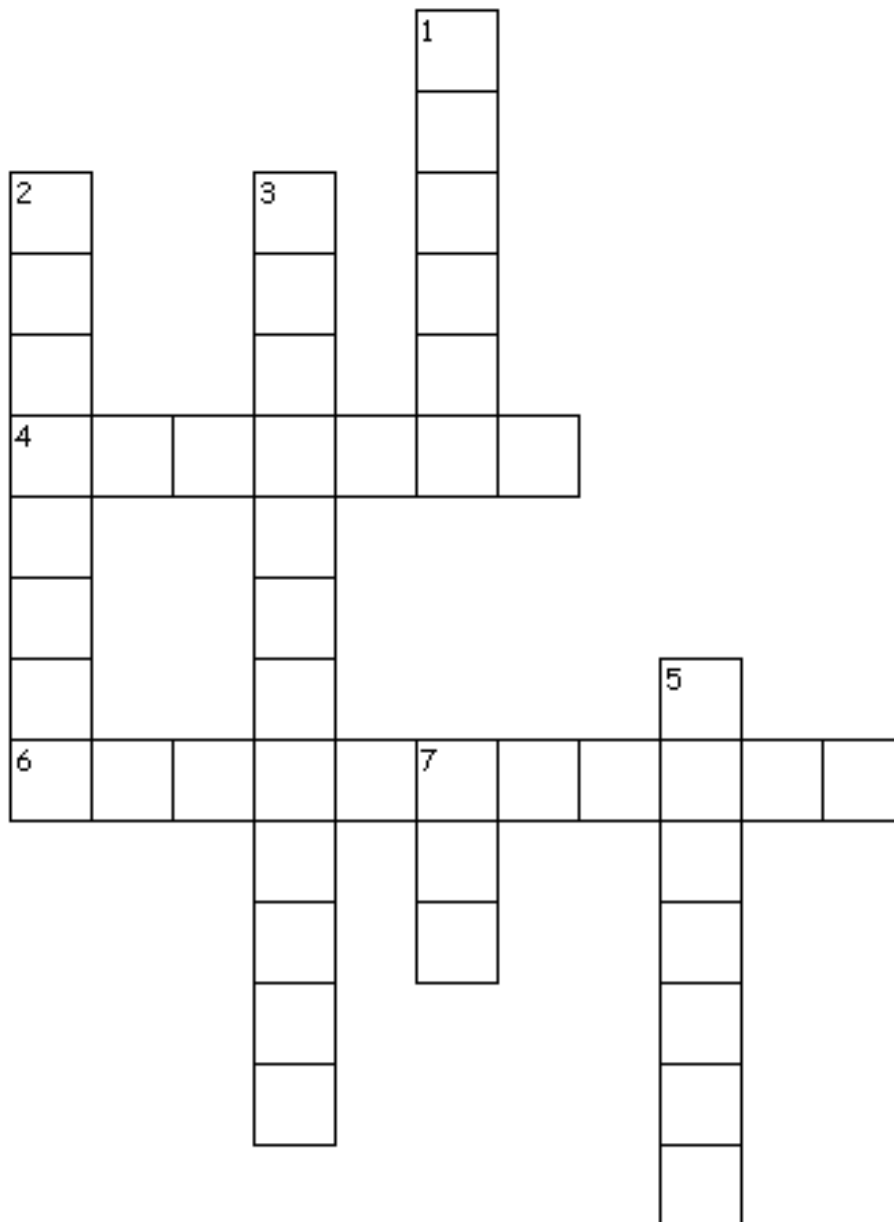
Zie de volgende bladzijden.



## Invulpuzzel

Naam: .....

Zet de woorden, die je bij vraag 6b als antwoord hebt gegeven, op de goede plek in de puzzel.



## Woordzoeker

Naam: .....

Streep de onderstaande woorden weg in de puzzel.

AANBIDDING  
BAZUINEN  
DIEREN  
EER  
EEUWIG  
ENGELEN  
GALM

GELOVIGEN  
HARP  
HEILIG  
JUBELEN  
JUICHEN  
KNIELLEN  
LOVEN

MENIGTE  
OUDERLINGEN  
PRIJZEN  
TROON  
ZINGEN

B G P R I J Z E N T N M E A N  
A A E J U E L C R E P F T W I  
Z N N L V A D U G Z K T G S Z  
U D E I O A A N B I D D I N G  
I I V L N V I Z E N E T N W S  
N E O L E L I N I P O E E M F  
E R L G R I G G R N L O M F E  
N E F E B E N A E E G T R E X  
S N D Y L B H K B N K E U T N  
E U N E H C I U J V E W N U E  
O T N S T Z J G I L I E H Q H  
Q T G A L M H S K G V M R H G  
K F P A I B M I Q Q R L T J J  
X X O H Y N P V T F M M B U Q  
Q C P V K S B P Y W O O V B N

Heilig is de Heere!